

EGYETEMES

A Budapesti Római Katolikus Egyetemi és Főiskolai Lelkészség lapja

„Flectamus genua! – Levate!”*

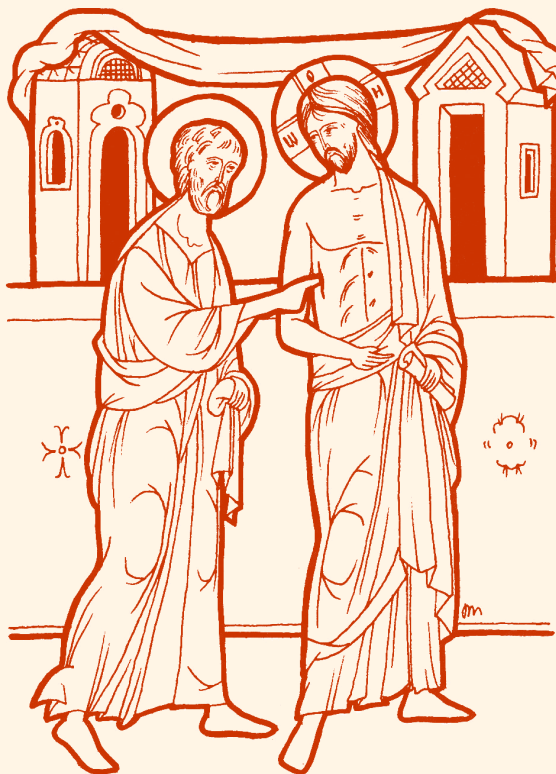
A TARTALOMBÓL:

ELMÉLKEDÉSEK

- Ferenc pápa: Gyónáskor nem a ruhatisztítóba, hanem az Atyához megyünk
- „Hányszor akartam egybe gyűjteni?”
- Kedvenc szentem
- Csak egy a vallások közül?!

KULTÚRA

- A két pápa című filmről: mítoszok és valóság
- A körtemplomok rejtélye – Kelet és Nyugat Határán
- Filmajánló - Fireproof
- Versek
- Fejtsd meg és Nyerj!
- Receptek
- Viccek

RÓLUNK – NEKÜNK

- #TürkizTéliTelelésTóddorral
- Miért vállaltok feladatot az MKK-ban?

AKTUÁLIS

- KELET a Partiumban
- Két tüdővel lélegzünk

MÁSOK ÍRTÁK – NEKÜNT TETSZETT

- „Muszlim vagyok, de nem jó muszlim” – Vértesaljai László SJ jegyzete egy váratlan találkozásról
- A genderelmélet már nem éri be az elfogadással – egyre többet akar
- Szokásos reggeli rutin
- A vasárnap megünneplésének kultúrája
- A latin mint a liturgia nyelve

„Krisztus hangját hallatva minden reggel hajnalán ismételten hívja bárányait, hogy szárnyai árnyékába gyűjtse őket, amíg a veszedelem elmúlik (vö. Zsolt 57, 2). Nem csupán hív, hanem az elveszett bárány után fut, hogy az beismerje ostobaságát, butaságát. Viszont nem örökké. Pillanatokon belül szembesülhetünk nyakasságunk, makacsságunk árának megfizetésével.” (6. oldal)

„– Nem láttad a rózsafüzérem? – hallatszódott a kérdés a velem szemben ülő személytől. Erre a szóra önkéntelenül is felemeltem a fejem, még ha nem is hozzám idézte a kérdést. Igazából csak ekkor tudatosult bennem, hogy leülésénél még csak nem is néztem körbe kik ülnek velem szemben. (...) Az idős hölgy a táskájában kotort hevesen, mikor elhangzott a kérdés férje felé.” (15. oldal)

„Ezt követően félig még álmodva lekászálódunk az étkezőbe, ahol kedves tanyatársaim - a tyúk nénik - 50 tojását fogyasztottuk el jóízűen, hogy utána részt vegyek életem első sváb miséjén! Noha a mise nyelve magyar volt, meg-hökkentett mind a zsúfolásig megtelt templom, mind a zenekarnak a tehetsége, akik egy zongora és egy gitár segítségével érintették malac-lelkemet.” (22. oldal)

„A nézőben mégis felmerül a kérdés, hogy a látottakból mi valóság, mi fikció, és mi az, ami egyáltalán nem így történt vagy egyenesen torzítva mutatták be.” (27. oldal)

Erdő Péter bíboros imádsága járvány idején

Mindenható Urunk, atyáink Istene!

Hálát adunk neked a világért, amelyben lehetővé tetted az emberiség életét. Hálát adunk a teremtés egész gazdagságáért és csodálatos törvényszerűségeiért. Hálát adunk azért, hogy minden pusztító erő ellenére megmaradtunk, és képesek vagyunk arra, hogy világunkról és önmagunkról új és új felismerésekre jusjunk.

Köszönjük, hogy egyénileg és közösségekben is harcolhatunk megmaradásunkért és azért, hogy életünk egyre szebb és tartalmasabb legyen. De mindennél inkább köszönjük neked, hogy örök életre hívtál meg minket, és Krisztus Urunk megváltó halála és feltámadása által utat nyitottál nekünk az örök boldogságra.

Amikor olyan természeti csapások érnek minket, amelyek ellen a magunk erejéből teljesen biztos védelmet még nem találunk, átéljük, hogy végül is mindig a te kezében van az életünk.

Alázattal kérünk, segítsd a tudomány embereit, hogy mielőbb megtalálják a mostani járvány ellenszerét! Adj a társadalmak vezetőinek éleslátást, hogy megfelelő intézkedésekkel gátat szabjanak a fertőzés terjedésének, segítsék a betegség megelőzését, leküzdését és a hatékony eszközök eljutását a rászorulókhoz. Adj irgalmat és örök nyugodalmat a betegségben elhunytaknak, adj a betegeknek gyógyulást, az orvosoknak és az egészségügy munkatársainak erőt és áldást bátor helytállásukhoz. Erősítsd bennünk a hitet, a bizalmat és a segítő szeretetet, hogy megadhassunk minden lelki és testi segítséget beteg embertársainknak és a gyászoló vagy aggódó hozzátartozóknak. Add, hogy felelős viselkedésünkkel mi is hozzájáruljunk a betegség terjedésének elkerüléséhez.

Bocsásd meg, Urunk, minden bűnünket, amit gondolattal, szóval, cselekedettel és mulasztással elkövettünk!

Szentháromság, Egy Isten, irgalmazz nekünk!

Boldogságos Szűz Mária, Betegek Gyógyítója, könyörögj értünk!

Ámen.

KELET a Partiumban

Aktuális

Ifj. Pallai Béla

Immáron tizenkeddszer rendezték meg a Kárpát-medencei katolikus egyetemi lelkeszségek évi találkozóját, február 7. és 9. között. A sok magyarországi egyetemi város helyszíne után, az idén először a határon túli Szatmárnémeti adott otthont 130 egyetemista és főiskolás hétvégi együttlétének. A találkozó péntek este kezdődött a Szatmárnémeti Szent Miklós görögkatolikus templomban. Kiosztották az erre az alkalomra készült programfüzetet. A 12 különféle egyetemi lelkeszségről érkezettek id. Pallai Béla címzetes esperesparókus köszöntötte. Összesen 8 pap 2 diakónus és 2 szerzetes-

nővér kísérte el a fiatalokat. A helybeli Árpád-házi Szent Piroska Nőszövetség készítette a vacsorát. A templomban a megnyitó istentisztelet a görögkatolikus Paraklisz eléneklésével kezdődött. Másnap délelőtt a szatmárnémeti római katolikus egyházmegye főpásztora, Schönberger Jenő megyéspüspök tartott elmélkedést. Beszédében utalt a napi liturgikus olvasmányokra. „Az egyetemistáknak az igaz bölcsességet kell keresniük, aki Jézus Krisztus. Ő hív bennünket egy magányos helyre, hogy feltöltődjünk. Ez az alkalom az idei KELET segítse a résztvevőket abban, hogy szülőhelyükön megmaradva találják meg hivatásukat és szolgálják családjukat, egyházukat és a magyar társadalmat.” Az egyház két tüdővel lélegzik, ahogy Szent II. János Pál pápa gyakran mondta. Ezért lett az idei találkozó mottója ez a mondat. A püspök ereklyecsókra tartotta, a templom Szent Miklós ereklyéjét és

„Szent Miklós kenyerét” kapták ajándékba az egyetemisták, jelképesen útravalóként, majd lelkesen énekelték a Szózatot. Szombaton délelőtt, ifj. Pallai Béla nagypeleskei parókus látta vendégül őket, bemutatta, a felújítás alatt lévő templo-

mot, a több mint 100 éves ikonosztázt, amelyet nemrégiben áldott meg Vasile Bizău máramarosi megyéspüspök. A fiatalok a szentélyt megkerülve egyenként járultak az egyházközség kincséhez, az 1700-ból származó Istenszülő-ikonhoz, megérintették és kérték szívük szándékához az Istenanya közbenjárását. Ezt követően a templom mellett található

múzeumot látogatták meg s a helybeli Szent Anna Nőszövetség disznótoros ebéddel vendégelte meg a fiatalokat, a helybeli hittanos táncosok pedig magyar népi táncokkal szórakoztatták őket. Az egyetemisták délután megtekintették Szatmárnémeti városát, a római katolikus püspöki palotát, este pedig farsangi bálon vettek részt, ahol az élő zene mellett a friss mája és véres hurka, tepertő, de a farsangi fánk sem hiányozhatott az asztalról. A vasárnapi záró szentmisét Schönberger püspök vezette, a „páros” igehirdetést Pákozdi István budapesti egyetemi lelkes és Egri László orvos-diakónus tartották. Végezetül a latin püspök ebéddel látta vendégül a résztvevőket. A másfél nap Kelet-együttlét maradandó élményt jelentett és közösséggé formálta a magyar katolikus egyetemistákat.

Forrás: <https://www.magyarurir.hu/hirek/eloszor-tartottak-hataron-tuli-helyszinen-kelet-et>

Aktuális

Két tüdővel lélegzünk

Sinka Domonkos (tejszín)

Valamikor október közepén István atya elkezdte hirdetni a KELET-et. Mikor kiderült, hogy Erdélyben, Szatmárnémetiben lesz, rögtön jelentkeztem, annak ellenére, hogy a programban a disznóvágás is szerepelt. Ez a KELET a 12. KELET volt, az első olyan, ami a mai Magyarország területén kívül esett. Számomra a negyedik, ahol résztvevőként ott lehettem, és a második, ahol én szerkesztettem a kiadványt.

Őszintén szólva egy picit mást vártam, de így is jól sikerült. Kényelmes busszal utazhattunk, jó társasággal, vendéglátóink, a helyi görögkatolikus atyák nagyon kedvesek és befogadóak voltak, de sajnós egy szatmárnémeti egyetemistát se láttunk, aminek az volt az oka, hogy már elvándorolt az összes - a jobb élet reményében. Ezúton is köszönjük István atyának a fantasztikus mentést a törülközőkkel - csak helyben derült ki, hogy szálloda helyett egy (nagyon tiszta és modern) kollégiumban fogunk aludni, ahol szintén meglepetésként ért, hogy a helyi szokások nem engedik a lányokkal való érintkezést. Utólag visszagondolva, ez nem is volt olyan nagy gond, sokkal kevesebb izgalom lett volna a hétvégén, illetve új ismeretségekre tettem szert, de ez már egy másik történet... A disznóvágásból végül „csak” disznótor lett, de én ennek nagyon örültem. Az ebéd alatt a helyi hittanosok néptáncoltak, élvezet volt nézni őket.

A hétvége a keleti és a nyugati egyház egymás

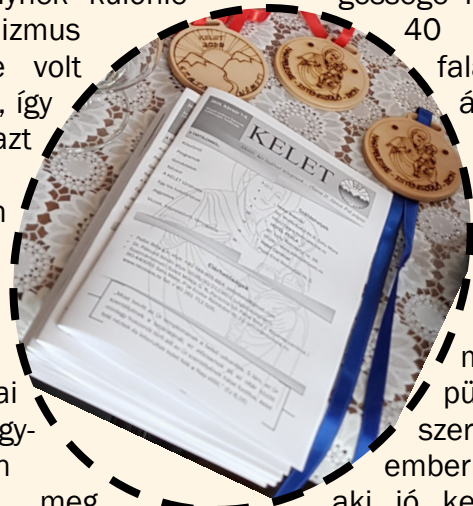
felé fordulásának jegyében zajlott. Az első este egy görög katolikus parakriliszen vehettünk részt, másnap a római püspök tartott elmélkedést. Számomra most vált teljessé az eddig is tudott történelmi tény, hogy a román területeken magyarnak megmaradni mekkora küzdelem és mennyire fontos a hagyományokhoz való ragaszkodás. Tanúi lehettünk a nagypeleskei görögkatolikus parókus lelkes erőfeszítéseinek, ahogy a templomát próbálja felújítani, de találkozhattunk édesapjának, a szatmárnémeti parókusnak sikertörténetével is — neki sikerült.

Megtekintettük a szatmárnémeti püspöki kápolnát, melynek különlegessége hogy a kommunizmus 40 éve alatt be volt falazva az ajtaja, így átveszte az időami- az az tulaj-

donában intéz- volt az mény. A római püspök atyát egy- szerű és közvetlen embernek ismertük meg, aki jó kedéllyel és határtalan vendégszeretettel fogadott bennünket az utolsó napon, illetve az elmélkedése szombatn nagyon sok továbbgondolni valót hordozott magában. Ez a KELET volt az első olyan KELET, ahol vendéglátóinktól hatalmas ajándékot, pálinkát és naptárat kaptunk. Számomra a legmeghatározóbb élmény A hétvége fénypontja István atya és Egri Laci szinkron prédikációja volt. De ne feledkezzünk meg a bálról sem, ahol igazi mulató hangulatban töltöttük az estét, miközben finom hurkát eszegettünk a svédasztalról.

Összességében jól éreztem magam, egy jól sikerült KELET-en vagyunk túl.

A képek forrása: www.nyirgorkat.hu

„Jönnek majd keletről és nyugatról, északról és délről, és helyet foglalnak az Isten országában.” (LK 13,29)

Ferenc pápa: Gyónáskor nem a ruhatisztítóba, hanem az Atyához megyünk

Dávid király sírása az életére törő fia erőszakos halála miatt, túl azon, hogy történelmi tény, egyúttal prófétai jövendölés is az Atyaisten irántunk való szeretetéről, mely Jézus kereszthalálig menő szeretetében nyilvánult meg. Az Úr egy atya, aki soha nem tagadja meg atyaságát – tanította Ferenc pápa homíliájában a Szent Márta-házban február 4-én reggel bemutatott szentmisén.

„Fiam, Absalom! Bárcsak én haltam volna meg helyetted!” – hangzik Dávid király gyötrődő kiáltása, könnyek között, amikor fia halálhírére fogadja. A Sámuel második könyvéből vett olvasmány (2Sám 18, 9–10. 14b. 24–25a. 30–19, 3) részletesen leírja a hosszú csatát, amit Absalom vívott saját apja ellen, hogy megkaparintsa a trónját. Ferenc pápa homíliájában összefoglalta a bibliai történetet, megállapítva, Dávid mennyire szenvedett fia ellene indított csatája miatt. Absalom ugyanis maga mellé állította a népet, olyannyira, hogy a királynak el kellett menekülnie Jeruzsálemből, hogy megmentse saját életét. Sarutlanul jár, fejét befedi, némelyek kigúnyolják, mások kővel megdobálják, mert a nép a fiával tartott, aki becsapta őket, és elszédítette a szívüket ígéretekkel – emelte ki a pápa.

Az olvasmány bemutatja a harc híreire várakozó Dávidot, míg végül egy hírnök értesíti, hogy Absalom meghalt a csata során. Dávid a hírre megrendül és sírásban tör ki: „Fiam, Absalom! Fiam, Absalom fiam! Bárcsak én haltam volna meg helyetted!” A vele levők csodálkoznak a király viselkedésén: „De miért sírsz? Ő ellened volt, megtagadott téged, megtagadta az atyaságodat, megsértett, üldözött! Inkább rendezz ünnepet, ünnepelj, mert győztél!” De Dávid egyre csak hajtogatja: „Fiam, fiam, fiam!” – és sír. Dávid sírása történelmi tény, de egyúttal prófétai jövendölés is –

hangsúlyozta Ferenc pápa. – Megmutatja az Isten szívét, mit is csinál az Isten, amikor eltávolodunk tőle, amikor tönkretesszük magunkat a bűnnel, amikor irányt tévesztünk és eltévelyedünk.

Az Úr egy atya, aki soha nem tagadja meg atyaságát: „Fiam, fiam!”

Ferenc pápa szerint mi Isten sírásával találkozunk, mindahányszor meggyónjuk bűneinket, ám ez nem azt jelenti, hogy ruhatisztítóba visszük a szennyest, hanem az Atyához megyünk, aki sír értünk, mert atya. Dávid szava – „Bárcsak én haltam volna meg helyetted, Absalom fiam!” – prófétai jellegű, és Istenben valósággá válik. Az atya szeretete olyan nagy, hogy az Isten irántunk való szeretetében meghalt a mi helyünkön. Emberré lett, és meghalt értünk. Amikor a feszületre nézünk, gondoljunk erre: „Bárcsak én haltam volna meg helyetted! Fiam, fiam!” Isten nem tagadja meg a fiait. Isten nem alkudozik az atyaságáról.

Isten szeretete egészen a végső határig elmegy. Aki a kereszten van, az Isten, az Atya Fia, akit azért küldtek, hogy életét adja értünk. Életünk nehéz időszakában – és ilyen időszaka mindenkinek van a bűn, az Istentől eltávolodás során – jót tesz nekünk, ha meghalljuk ezt a hangot a szívünkben: „Gyermekem, mit tettél? Ne öld meg magad, kérlek szépen! Én meghaltam érted!” Jézus sírt, amikor Jeruzsálemet szemlélte. Jézus sírt, mert mi nem engedjük, hogy ő szeressen minket. A kísértés idején, a bűn idején, amikor eltávolodunk az Istentől, iparkodjunk meghallani ezt a hangot: „Fiam, fiam, miért?” – zárta kedd reggeli homíliáját Ferenc pápa.

Fordította: Vértesaljai László SJ

Forrás: <https://www.magyarokurir.hu/ferenc-papa/ferenc-papa-gyonaskor-nem-ruhatisztitoba-hanem-az-atyahoz-megyunk>

„Hányszor akartam egybegyűjteni?”

Matta el Meszkin kopt ortodox szerzetes

Az evangéliumi mondat így folytatódik: „fiadat, mint zam valamennyi aggodalmatokat. De ti, akarjátok? ahogy a tyúk gyűjti szárnyai alá csibéit, de te nem Azt akarom, hogy ne keressétek az első helyeket, akartad. Meglátjátok elhagyatott lesz házatok” (Lk hogy elvihesselek titeket országomba ahol velem 13, 34b-35). Vajon akarjátok azt, amit én akarok? élhettek. De ti, akarjátok? Azt akarom, hogy ne köve- Íme, elhagyatott lesz házatok... Neked szól a felszólí- teljétek jogaitokat s ne bosszuljátok meg a veletek

tás, felhívás. Kitarultak a kereszten a gyengéd szár- megesett igazságtalanságokat és majd százsoro- nyak, kezei; szeretett oldalából folyik a vér, ami gyógyít és meg- vált. Krisztus hangját hallatva minden reggel hajnalán ismétel- ten hívja bárányait, hogy szárnyai árnyékába gyűjtse őket, amíg a veszedelem elmúlik (vö. Zsolt 57, 2). Nem csupán hív, hanem az elveszett bárány után fut, hogy az beismerje ostobaságát, butasá- gát. Viszont nem örökké. Pillana- tonkon belül szembesülhetünk nyakasságunk, makacsságunk árának megfizetésével. Akkor majd megszűnik az Úr hívni, sza- ladni és könnyörögni. Kimondja a

halotti beszédet az oktalan lélek fölött: „Hányszor akartam, de te nem akartad.” Sírva mondja az Úr a lélek felett, aki nem ismerte föl meglátogatásának idejét (vö. Lk 19, 44b), mert az ellenségtől üldözve annak hálójában esett...

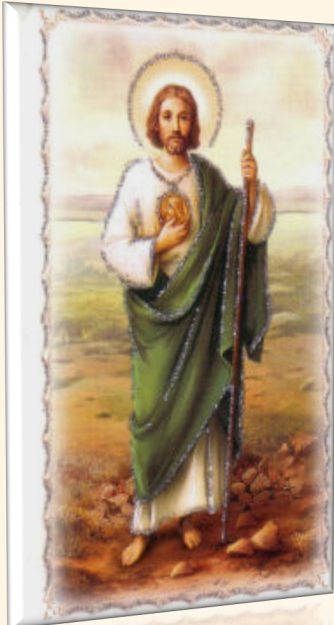
Most ismét utolér minket a hang. E Nagyböjt végén Krisztus meg fogja kérdezni: „Akarjátok amit én aka- rok?” Azt akarom, hogy hozzám tartozzatok, s hogy mindig ott legyetek ahol én vagyok. De ti, akarjátok? Azt akarom, olyan szelíd szívetek legyen, mint ami- lyen az enyém, s azt akartam, hogy keressétek or- szágomat az igazsággal. De ti, akarjátok? Azt akarom, ne aggodalmaskodjatok a világ dolgaiért, s hogy hordozzátok terhemet, hogy végül is én hordoz-

san fogom megfizetni, visszaadni. De ti, akarjátok? Azt akarom, hogy szeressétek ellenségeiteket, áld- játok ki átkoz titeket, tegyetek jót azokkal akik titeket gyűlölnék, imádkoztatok azokért akik ros- szat tesznek nektek és üldöznek titeket s majd én teszek igazságot (vö. Róm 12, 19). De ti, akarjá- tok? Azt akarom, hogy hordozzá- tok a keresztet, úgy amint én hor- doztam s ráfeszítettek – ne ijede- tek meg tőle. De ti, akarjátok? Mindezekon keresztül mentem értetek, legyőztem a világot, hogy legyen bátorságotok és követhes-

setek. De ti, akarjátok? Most mielőtt a Virágvasárnap előtti péntek Evangéli- umáról áttérnénk a szombatira, számot kell vetnünk a hanggal, mely így szól: „Hányszor akartam, de ti nem akartátok!” Mert ha akaratunk elmerül ebben az ellentmondásban, nem menekülhetünk meg a szörnyű ítélettől, s nem kerülhetjük el a szívet tépő hang meghallását: „Íme, elhagyatott lesz háza- tok” (Mt 23, 38). A jövődőlés megvalósult, lerom- bolták a szent templomot, s mind a mai napig elha- gyatott, elpusztított maradt, hogy jelezzék Krisztus szavainak igaz voltát. De aggódjunk amiatt is, hogy minket is elérhet ugyanez a sors, mert „mi vagyunk az élő Isten temploma” (2Kor 6, 16)!

Fordította: Suor Maria Amata O. Carm. Scalze (Sassulo)

Kedvenc szentem

Nem mindig könnyű Amikor a szerkesztők kérték, hogy írjunk a kedvenc szentünkről az Egyetemes előző számába, megszólítva éreztem magam. De annyit gondoltam, hogy melyik kedves szentről írák, hogy lekéstem a határidőt, így lettem a dologról. De kedves szerkesztőink nem adták fel: ebbe a számba is lehetőséget adtak, hogy meséljünk a kedvenc szentünkről. Előrebocsájtom, hogy nem a kedvenc szentemről írok, hanem egy olyan szent-ről, akire a mostani járványügyi helyzetben talál-tam rá. Nem tudtam, hogy ki lehet a járványok védőszentje, és rá is találtam Szent Rókusra, de úgy éreztem, nem ő az igazi. Pár nappal később talál-koztam először **Szent Corona** nevével.

A családomban sok-szor hívnak engem, ha eltűnt valami, mert szeretek keresni, és azért tényleg nem egyszerű meg is találok dolgokat. Régen na-

gyon büszke tudtam erre lenni, és dicsőségnek éltem meg. Volt egy idős néni ismerősünk, aki már nagyon nem látott jól. Ő volt az, aki mindig dobott **Szent Júdás Tádé** perselyébe pénzt, mikor templomba ment. Sokszor volt szüksége ugyanis érthető módon annak a szentnek a segítségére, akinek oltalmát **kérik reménytelennek látszó ügyekben, tanácstalanság idején, valamint elveszett dolgok megtalálásához**. Ez a történet pedig szüleim révén hozzám is eljutott, így hát elkezdtünk a családban, majd én magamban is hozzá fohászolni, mikor eltűnt valami. Érdekes az, hogy attól még, hogy élvezem a keresést, sokkal jobb úgy, ha nem egyedül én teszem, hanem tudom, hogy Ki segít ebben. És azzal, hogy imádkoztam kicsit, több türelmem lett az egészhez! Pláne, hogy sokszor pár másodperc alatt elő tud kerülni az elveszett dolog ilyenkor, örület.

Hihetetlen dolgok tudnak történni, hogy már csak nevetni tudunk sokszor – volt, hogy egyből a keresett tárgyra vetődött a tekintetem, vagy hogy teljesen „esélytelen” helyeken kezdtem el keresni valamit, és hát persze hogy ott volt. Máskor pedig tudtuk, hogy hiába keressük otthon a teleföntöltőt – mert tényleg valahol máshol felejtettük - erre előkerült valahonnét(!) egy másik darab!

Köszönöm, hogy Isten segít a kis „hülyeségeink” megoldásában is, bármilyen lényegtelen dolog is legyen az! ☺

Mohay Angi (tejszín)

Corona egy római kori szent, aki valamikor a 2-4 században élt. Egy korabeli keresztényüldözés során halt vértanúhalált, mert kiállt keresztény katonára férje mellett. Tisztelete német területeken jellemző, a régi osztrák pénz, a korona róla volt elnevezve. Ünnepe május 4-én van.

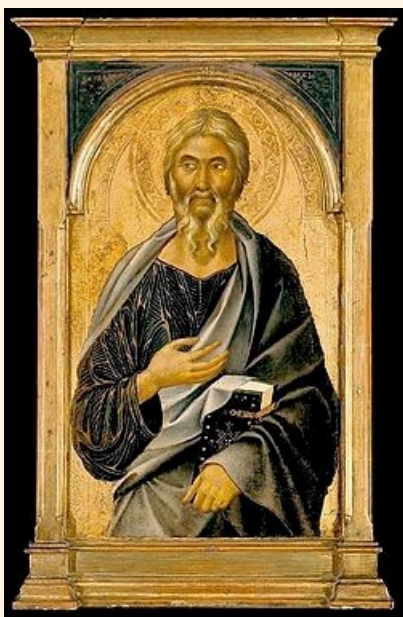
Személy szerint nekem megnyugtató, hogy a járványoknak van egy Corona nevű védőszentje is, kicsit "Isteni humornak" felhívásnak érzem, hogy jelen helyzetben a legfontosabb az ima azon kívül, hogy ne menjünk sehova.

Sinka Domonkos (tejszín)

*

Szent János apostol, evangélista, a szeretett tanítvány, kit Jézus testvérével Jakabbal a mennydörgés fiainak hívott, a tizenkettő egyike és az egyetlen olyan közülük, aki a katolikus hagyomány szerint nem halt vértanúhalált. Hozzám mindig is János evangéliuma állt a legközelebb, annak sajátossága, teológiai mélysége és elbeszélés módja,

Elmélkedések

úgy gondolom, kiemelkedik a szinoptikusok mellett. Amikor csak épp arra van időm, hogy egy kicsit beleolvassak a Bibliába, akkor szeretem János evangéliumának a legelején kinyitni, ami számomra az Újszövetség egyik legszebb szakasza: „Kezdetben volt az Ige, az Ige Istennél volt, és Isten volt az Ige, ő volt kezdetben Istennél...”. János az

egyháztól a sas szimbólumot kapta, ami kifejezi gondolatvilágának szárnyalását, magasröptűségét és az isteni misztériumra való irányultságát, ami a napba tekintő sasmadár képében mutatkozik meg. Ezek számomra olyan értékek, amelyek inspirálnak a mindennapi munkámban, az imádságomban és minduntalan lökdösnek a magasabb szintre törekvés felé. Nem hagynak lankadni, nem hagyják, hogy a könnyebb utat válasszam, hanem unszolnak, hogy sas módjára én is szálljak fölfelé, mindig magasabbra és magasabbra, az ég felé, az Isten felé.

De nem csak János írásai fognak meg, hanem talán ő az az egyik újszövetségi személy, akinek a személyiségében, életstílusában a sajátomat vélem felfedezni. Ő volt az egyetlen az apostolok közül, aki ott volt Jézussal, amikor keresztre feszítettek, de ő volt az is, aki le akarta hívni testvérével a szamaritanusokra az égből a tüzet, hadd pusztítsa el őket bűneik miatt. Őröla tartja a hagyomány, hogy élete végén már csak annyit mondogatott: „Gyermekeim, szeressétek egymást!”. Talán majd idős koromban, Jánoshoz hasonlóan, én is ezt a mindent magába foglaló szeretetparancsot fogom ismételtetni a fiatalság szárnyakat próbál-gató sasfiókaiknak.

Nagy Bence (bíbor)

*

Bár több szent is közel áll hozzám, most mégis egy olyasvalakiről írnék, aki mindössze fél éve van

hivatalosan is felvéve ebbe a névsorba.

Szent John Henry Newman a XIX. századi Angliában élt. Apja anglikán, anyja református családból származott.

Felnőttként a lelkeszi pályát választotta. Érdekeség, hogy bár az anglikánoknál még a püspököknek sem kötelező cölibátusban élniük, ennek ellenére Newman mégis ezt az életmódot választotta.

Newman sokat foglalkozott az ősegyház kutatásával. E kutatások és teológiai elmélkedések hatására felismerte, hogy az igazság nem az anglikán, hanem a Katolikus Egyháznál van. Ezért úgy döntött: katolizál. Számomra – felnőtt megtérőként is – igazi példakép, aki szembe tudott nézni régi önmagával, és annak ellenére volt bátorsága váltani, hogy anglikán lelkészként komoly karrier állt előtte.

Newmant katolizálása után nem sokkal diakónus-sá, majd pappá szentelték. Ezt követően csatlakozott az oratoriánusokhoz, amely rend angliai tartományának alapítója is lett.

Bár megtérését sokan eleinte kételkedve fogadták, ezek a hangok eloszlottak, miután XIII. Leó pápa 1879-ben bíborossá kreálta, mivel egy-egykor anglikán lelkész mind papi, mind tudományos munkáiban kimagaslón teljesített.

Ugyan igen sokan tisztelték, boldoggá avatására csupán 2010. szeptember 19-én került sor a birminghami Cofton Parkban. Érdekeség, hogy ez volt az első ilyen jellegű esemény Angliában. 2019. október 13-a óta azonban már mint szentnek kérhetjük Newman bíboros közbenjárását.

Ugyan igen sokan tisztelték, boldoggá avatására csupán 2010. szeptember 19-én került sor a birminghami Cofton Parkban. Érdekeség, hogy ez volt az első ilyen jellegű esemény Angliában. 2019. október 13-a óta azonban már mint szentnek kérhetjük Newman bíboros közbenjárását.

Mócsy Miklós (aquamarin)

A képek forrása:

Szenet Júdás tádé: karizmatikus.hu

Szent Corona: magyarkurir.hu

Szent János evangélista: wikipedia.hu

Szent John Henry Newman: wikipedia.hu

Csak egy a vallások közül?!

Szabó Magdus (tejszín)

Az elmúlt időben több olyan szöveggel is találkoztam, amely azt az elképzelést is alátámaszthatná, hogy a kereszténység nem több és nem kevesebb, mint bármelyik másik vallás.

„Az emberek nem szűkölködnek, az isten nyája ők. Megalkotta számukra az eget és a földet, miután elcsillapította az ősvizek vadságát. Megalkotta a szív leheletét, hogy orruk éljen. Testéből előjött képmásaik ők.”¹

nak tartasz egy ilyesmi felfedezést? Vagy egyáltalán nem lepődnél meg?

Írd meg te is szerkesztőségünknek gondolataidat az Egyházzól, keresztény hitedről ennek a néhány kis szövegnek a fényében! (Előzetes egyeztetés alapján esetleg a következő számban megoszthatjuk a többiekkel is.) Cím: egyetemes.ujsag@gmail.com

„Kezdetben Prádzsapáti volt a Brahman
Az Ő Igéje a második volt
S az Ige volt a legfőbb Brahman”³

„A bölcseknek nincs önnön szíve
Szíve a nép valahány szíve
Jó a jókhoz és jó a gonoszokhoz,
Ez az erény jósága
Hisz az igazaknak és hisz a hazugoknak,
Ez az erény bizalma
A bölcs az ég alatt békében lakik
Megjegyzzi az emberek mondásait
S úgy nézi a népet, mint gyermekeit.”³

Sajnos nem tudok megbízhatóbb hivatkozást adni, de tegyük fel, hogy léteznek ezek a szövegek. Tegyük fel, hogy a keresztény tanítás bizonyos elemeiről találunk jóval Krisztus idejét megelőző nyomokat. Tegyük fel, hogy úgy néz ki, mintha csak egyfajta vallási evolúció terméke lenne a kereszténység.

Mit gondolsz, kedves Olvasó? Változtatna ez valamit az Egyházzól, a kereszténységről alkotott elképzeléseden? És az Istenről alkotott képeden? Vagy kizárt-

Források:

¹Merikaré király számára írt intelmekből (Középbirodalom; II. évezred)

²Lao-Ce: TAO TE KING, Az Út és Erény könyve 49 (Kr. e.VI. sz.) – Weöres Sándor fordítása

³Egy ősi védantikus szövegből -

Popper Péter: Az önmagába térő ösvény; Saxum Kiadó, 2004, 246.

**„Siessetek, gyertek, minden népek körös-körül,
és gyűljetek ott egybe!” (Joel 4,11)**

Mások írták

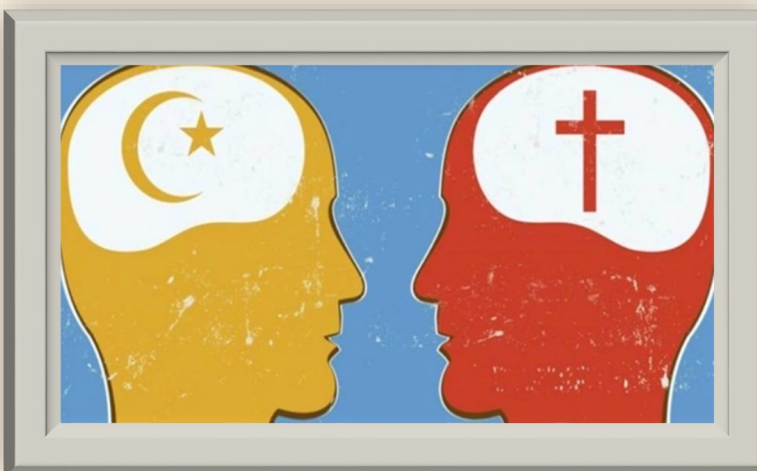
„Muszlim vagyok, de nem jó muszlim” –

Vértessaljai László SJ jegyzete egy váratlan találkozásról

Vértessaljai László SJ

Január közepén, egyik vasárnap, szikrázó napsütésben sétálok a trasteveri városrész San Crisogono ókeresztény bazilikája felé. Persze azzal a szándékkal, hogy leszálljak az első századok világába, egy kis hittel teli fényért. Szombat éjjel viharos tramontana, azaz „hegyen-túli” szél kerekedett, és kifújta az Urbs fáradt levegőjét, közel jöttek még a távoli hegyek hófödte-hószagú csúcsai is. A Trastevere, a Tiberis túlsó partja külön világ Rómában! Mindig is az volt, amióta a Város-lakók, még az apostolok előtti időkben, a Tiberisen túljöttek, és a folyó mentén ék alakban megtelepedtek. A Tiberis-sziget hídja gondoskodott a kapcsolatról. A trasteveri Szűz Mária-templom a város egyik ősi, máig méltóságos, mozaikos bazilikája, kicsit lejjebb a Szent Cecília-bazilika jelzi a korai császárkorba benyúló, máig ható jelenlétet.

A vatikáni negyed, a Borgo és a Trastevere világát egy nyílegyenes utca, a Via della Lungara köti össze, mélyen a rakparton futó forgalom alatt. Az utca harmadán járok, amikor a támfalba épített cikcakkos, szűk és meredek lépcsőről szinte elém zuhan egy fiatalember. Az utolsó pillanatban visszahőkölünk egymástól, ő a falnak támaszkodik, és mozdulatlan marad. Szemében riadalom, kezében egy félig telt, kétliteres, nagy coca-colás üveg. Szótlán meredünk egymásra, majd tétován továbbindul előttem, a Trastevere felé. Megvárom, míg vagy húsz méterre ér, és én is elindulok. Lassan kocogunk, de még a lépteink is töpregenek. Valami van ebben a véletlenszerű találkozásban! – bátorkodom bizonytalanul a kósza gondolat ösvényén előre, mire látom, a coca-colás rámtoppanó alak megáll. Visszafordul, és rám néz, de valahogy tovább tekint, és látszólag elszállnak a gondolatai. Semmit nem értek, ugyanakkor homályosan érzem, hogy nem kell félnem. Mellé

érek, és köszöntöm, mintha a Szent Péter téren lennék: „Buon giorno!” Visszadzornóz ő is, és állunk, keresve ennek az okát. Egy idő után szemét a fejem fölött a távolba rögzíti. Lassan én is odafordulok. Nagy sárga épület az utca túlsó oldalán, arca a Tiberisre néz, homlokzatán öles betűkkel: *Carcere giudiziario*, magyarul Gyűjtőfogház. Egyszerűen és érthető nyelven: börtön. „Most szabadultam – mondja –, már négy napja, de mindig visszajövök. Vissza kell jönnöm. Mindig leesek ide...” Fürkészi az arcom, szondázza, hogy miként fogadom. A meglepetésem túl azonban erősebb az őszintesége keltette bizalmam. Ezt – gondolom – látja a szemeimen, érzi a gesztusaimon. Próbálom a rács mögé képzelni magam, ahogy ő ott élhetett. „Három és fél évet adtam... – mondja, s elakad. – Három és fél évet adtam az életemből.” Megremeg a hangja, és látom, hogy ez a nagydarab ember mennyire gyöngye. Nem testileg, hiszen épp elég erős. Gyöngye, mert bántja és rágja valami.

Nem faggatom, inkább a szememmel biztatom. Neki pedig beszélnie kell, mert súlyos a terhe. Végül kiböki: „Rapina! Quattro anni.” Rablás! Négy év. Ahogy kimondja ezt, hátradől, neki a rakpart falának, és mintha oldódna benne valami. A beállt csöndet azzal töröm meg, hogy bemutatkozom. Név szerint, és nem kamuból. Hogy magyar jezsuita vagyok a Vatikáni Rádióból. Erre előveszi az olasz fényképes azonossági kártyáját. Huszonhat éves, egyiptomi fiatalember. Abdullah...

„Fél évvel hamarabb kiengedtek, mert...” – itt elhallgat. „...mert jól viselkedtél!” – folytatom, mire lecsavarja a coca-colás üveg kupakját. „Igya meg az egészséget!” – mondja hálától felhevült hangon, és zsebeit kiforgatva mutatja, hogy egyebe sincs, csak a kóla és az igazolvány. Kóla helyett őt foga-

dom el. Megölelem. Úgy, de úgy kapaszkodik belém, mint egy gyermek. Nem is akar elengedni, és csak később látom, hogy hátam mögé rejtőzve akarta kipislogni sírását. „Azt hittem először, maga amerikai” – mondja kicsit később. „No, és most csalódtál?” – kérdek vissza, mire megint kedveskedni akar: „Egyszer jártam Budapesten, két éjszakára Bécsből. Tudja, öt évet dolgoztam Németországban, és onnét jöttem ide Itáliába...”

A rapina, a rablás fekete madara azonban megint felbukkan benne, a börtönre néz, fejét csóválja. Érzem, bánat van benne, de feloldozás még nincs. Viszi a terhét, görgeti maga előtt, és botladozik a tegnapijával a mában. „Mohamedán vagy?” – kérdek tőle, magam is meglepődve kérdésem egyenességén. „Igen, igen!” – válaszolja hevesen, s ő is tudja, hogy ez most hitvallás. Súlyos csönd telepszik ránk, már régóta állunk a fal mellett. Abdullah lassan rázni kezdi a fejét. Egyre hevesebben és mind meggyőzőbben, mígnem megszólal: „Muszlim vagyok, de nem jó. Nagyon nem jó!” Erős szavaira még a járókelők is megfordulnak. Elakadok, mivel – bár a Koránt olvastam – az iszlám lelkiséget nem ismerem annyira, hogy annak a módján segítek neki. Így csak azt jelzem, hogy a „Magasságbeli ezt biztosan tudja”. Sűrűn bólogat. Egyiptomra gondolok, a piramisokra, a koptokra, Áigüptosz, Egyiptom ősi, eredeti névadó népére, a koptokra, akik felvették Krisztus nevét, a tengerpart képe is fölvillog a közelmúltból, aztán a

félhold, a pergő homokszemek... és megint a Lungara. „Uram – kezdek fohászolni –, megérintted ezt az embert. Vigyázz rá, vidd előre, egyenesen az élete útján. Kérlek, szabadítsd meg a terhétől, és vezesd őt haza, ahol a Nílus folyik és évente kétszer kiönt, megtermékenyítve a földet ...”

Búcsúzáskor – ügyetlenül, mert ezt nem lehet elég jól csinálni –, egy kis pénzt adok neki ennivalóra a kóla mellé, aztán továbbblódulok a Crisogono irányába. Két órát töltök lent egyedül az ókeresztény altemplomban. Egykor bezárják a bazilikát, kitesékelnek a trinitárius atyák. Kifelé jövet a sekrestyében meglátok egy művészettörténeti leírást épp az értékes altemplomról, és amikor előveszem a pénztárcám, látom, éppen az a pénz hiányzik, amit odaadtam. A trinitárius atya, százhárom kulccsal a kezében, látja az üres tárcám és a szomorú arcom, a kezembe nyomja a könyvet, s mondja: Ajándék! Gratis!

A templom előtt tűz a napsugár, a falnak támaszkodom, a román kori szép harangtorony fölvezeti a tekintetem a Magasságbeli felé. Naná, hát persze, Allahra gondolok! Rábízom, a Mindenség Urára. Máris kezébe vette a dolgokat...

Forrás: <https://www.vaticannews.va/hu/vilag/news/2020-02/muzulman-talalkozas-borton-bizalom-otthon.html>

„Két ember fölment a templomba imádkozni, az egyik farizeus volt, a másik vámos. A farizeus odaállt előre, és így imádkozott magában: Isten, hálát adok neked, hogy nem vagyok olyan, mint a többi ember, rabló, igazságtalan, házasságtörő, mint ez a vámos is. Kétszer böjtölök hetenként, mindenemből tizedet adok. – A vámos megállt hátul, szemét sem merte fölemelni az égre, inkább a mellét verte és könyörgött: Isten, irgalmazz nekem, bűnösnek! – Mondom nektek, hogy ez megigazultan ment haza, az nem. Aki magát felmagasztalja, az megaláztatik, aki megalázza magát, az felmagasztaltatik.” (Lk 18, 10-14)

A gender-elmélet már nem éri be az elfogadással – egyre többet akar

Tóth Alexandra

Mi volt a genderelmélet alap gondolata, és vajon miért lehet olyan könnyen félreértelmezni? Szándékosan történik radikális irányba történő eltolása, vagy csak egyes politikai pártok, ideológiák és a homoszexuális társadalom egy részének félresikerült próbálkozásáról van szó, amikor érdekeiket a genderelmélet égíszé alatt próbálják meg érvényesíteni? Folyamatos vita tárgya, ki mit ért alatta, de veszélyes hatásai mellett nem lehet szó nélkül elmenni.

A genderelmélet története 1949-re nyúlik vissza, amikor a híres francia feminista, egzisztencialista filozófus és regényíró, *Simone de Beauvoir* kiadta *A második nem* című könyvét. Ebben olvasható mára már szállóigévé lett mondata: „Az ember nem születik nőnek, hanem azzá válik”.

A gender szót ő ugyan még nem használta, de gondolataival a genderelmélet alapjait teremtette meg. Véleménye szerint ugyanis a nő alárendelt helyzete történetileg alakult ki, egy embert nővé a nevelés, a szokások, összességében a társadalom által diktált normák formálnak. A gender mint kifejezés először *Robert Stoller* 1968-ban kiadott „Szex és a gender” című művében jelent meg – és ezután az 1960-as, 1970-es években megalkották a mai genderelmélet alapjait.

A „gender”

Az 1970-es évektől kezdve az angolszász kultúrában két meghatározást használnak a „nem” kifejezésére: a „sex” a biológiai nemre utal, míg a „gender” a „társadalmi nemet” jelenti. Tehát a gender kifejezés hivatott magába foglalni azokat a viselkedésformákat, szerepeket és tulajdonságokat, amiket a társadalom az egyéntől biológiai neme alapján elvár. A kettő közötti kapcsolatot az adott kor határozza meg, és időben változó. Azaz

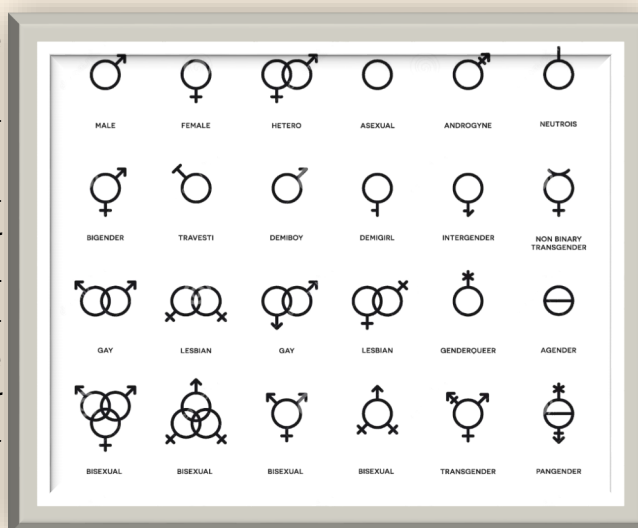
megszületése pillanatában a genderelmélet alap gondolata az volt: ha biológiailag nőnek vagy férfinak is születik az ember, valódi nővé és férfivá az adott kor társadalmának kulturális és szociális normái mentén válik. Tehát a társadalmi viszonyoktól is függenek a nemi szerepek.

Mind Magyarországon, mind Európában talán a mai napig az egyik legnagyobb hatású könyvet a témában *Gabriele Kubly* írta *A nemek forradalma* – *A gender forradalma* – *A nevelés államosítása* címmel, melyben három fejezetben keresztül ismerhetjük meg a genderelmélet történetét, elterjedését és veszélyes hatásait a jövő társadalmaira nézve.

A gender elmúlt évtizedekben megfigyelhető pályafutásáról írt részletes és elgondolkodtató összefoglalót *Tomka Ferenc* katolikus pap, teológus és szoci-

ológus is *A szexuális forradalomtól a gender forradalomig* címmel. Mint ahogy a honlapján is elérhető tanulmányában jelzi, a genderfogalom használata olyan, egyébként pozitív kezdeményezéseket is magába foglalhat, mint a nők egyenjogúságáért való küzdelem vagy a homoszexuális hajlamú emberek hátrányos megkülönböztetése elleni fellépés. „Az ő alapvető célkitűzéseikkel minden humán és keresztény gondolkodású ember egyetérthet”.

Az 1942-ben Budapesten született *Tomka Ferenc* középiskolai tanulmányait a pannonhalmi Bencés Gimnáziumban szerezte, doktori fokozatát pedig 1966-ban a Hittudományi Akadémián. Szociológiai doktorátusát 1975-ben a római Angelicum Egyetemen kapta. 1965. júniusában szentelték pappá, és 1973-tól végez oktatói munkát felsőfokú intézményekben. 2012-ben a Magyar Érdemrend Lovagkeresztjével tüntették ki. Jelenleg a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola egyetemi tanára.

Számos könyv szerzője, több száz tanulmány és cikk írója különböző folyóiratokban. A gyakorlati teológia professzorának is hívták Tomka Ferenc atya már számos, a vallásos élet gyakorlatától egészen a szociológiai témákig írt társadalomtudományi szemszögből értekezéseket.

A gender fogalmának félreértelmezése

Tomka Ferenc tanulmányában tovább haladva azt olvashatjuk, hogy a fent leírt fogalom „eszményképébe” rondított bele az a gyakorlat, amikor a genderelmélet mögé radikális nézeteket és felfogásokat igyekeztek (és igyekeznek a mai napig is) felsorakoztatni. A teóriát legjobban kifordító nézet elsősorban a szélsőséges gender-feministákhoz és a melegszerzők egyes részeihez, illetve „gondolkodóihoz” köthető: felfogásuk szerint a társadalmi nem előrébb való annál, hogy a biológia szerint ki milyen neműnek születik. Értelmezésükben az ember valamiféle semleges lényként érkezik a világra, akinek „alapvető joga és képessége, hogy maga határozza meg nemét, szexuális kapcsolatainak formáját”. Értelmezésükben nem csak a hagyományos házasság jelent „megoldást” az utódok létrehozására és felnevelésére. Ahogy Tomka atya fogalmaz: „szerintük a nemek közötti egyenlőség elérésének feltétele a férfi és a női nem, illetve a házasság és család megszüntetése”. Ez egy teljesen újfajta ember- és társadalommodell feltételez, **melyben nem két nemi kategóriáról beszélhetünk, hanem legalább négyről.**

A genderideológia elterjedésének titka

Az ENSZ által az 1995-ös pekingi női világkonferenciáján kapott először nagyobb nyilvánosságot a genderelmélet. A találkozón már hivatalosan is bevezették a *gender-mainstreaming* kifejezést, illetve a „társadalmi nem” fő irányként való követését. Akkor még a nők, meleg, biszexuálisok, transzszexuálisok elismeréséért és egyenrangúságáért emelték fel a szavukat – de mára ennél sokkal többről van szó.

Az Európai Parlamentben is elfogadták a homofóbiáról szóló határozatot 2006-ban, amely „határozottan elítél minden, a szexuális irányultságon alapuló hátrányos megkülönböztetést”, és büntetőjogi szankciók alkalmazásának megfonto-

lását kéri az egyes tagállamoktól az adott határozatok megsértése esetén. Az EU által elfogadott határozat egyebek mellett szorgalmazza, **hogy a tagállamok indítsanak a homoszexuálisok elítélése ellen kampányokat iskolákban, egyetemeken és a médiában.**

A felhívásban leírtakat több országban is megvalósították. 2018-ban már az UNESCO is megjelentette a *Nemzetközi szexuális nevelésről* szóló szakmai útmutatóját.

Hosszasan lehetne sorolni azokat a törvényi változtatásokat, melyeket nemzetközi és nemzeti szinten is bevezettek (nálunk elsősorban a szocialista-liberális kormány idején) annak érdekében, hogy a genderelmélet a mindennapjainkban is minél magabiztosabban megvethesse a lábát. Ezeknek egy fontos közös vonása van, mégpedig hogy mindegyik először a nők és a homoszexuálisok egyenjogúságának eszményével lép fel. **Ahogy Tomka Ferenc atya kérdésünkre válaszolta: Mindig egy olyan álarc mögé bújva jönnek, ami elfogadható.**

Női egyenjogúság

A társadalmi élet minden területére kiterjedő női egyenjogúság kiterjesztésének két akadálya van: az anyaság és a gyermeknevelés. Ahogy Tomka Ferenc atya megfogalmazza: „Bár az irányelvek nyíltan nem vonják kétségbe a gyermekvállalás és -nevelés fontosságát, mégis minden stratégia arra irányul, hogy az anyák »felszabaduljanak« a teher alól”.

A nőiség princípiumának is nevezhető két szerep (és amit pontosan biológiai adottságunknak köszönhetünk) fontosságának ilyen formában való megkérdőjelezése már önmagában is érdekes gondolat egy magát haladó, jövőbe mutató eszmének nevezett valamitől. Hiszen **ez a felfogás olyan szempontokat hagy figyelmen kívül, mint az anyai vagy apai szerep egyedisége**, illetve hogy egy nő számára éppen a gyermeknevelés adhat egzisztenciális értéket.

A homoszexuálisok

A homoszexuálisok egyenlőségének kérdésénél fontos meglátni azt a félrevezetést, ami a homoszexualitás veleszületettsége mellett azt hangoz-

Mások írták

tatja, hogy a női és a férfi mivolt nem genetikai adottság, hanem a családi nevelés és a társadalmi normák formálják.

Előként is álljunk meg egy pillanatra a homoszexualitás genetikai adottságának kérdésénél. Szilvay Gergely még 2016-ban megjelent, *A melegházasságról – Kritika a klasszikus gondolkodás fényében* című könyvében egy teljes fejezet szán a genetikai adottság kérdésében tett kutatásokra, és megállapítja, hogy az a tudomány jelenlegi álláspontja szerint egyáltalán nem bizonyított. Ugyanezt a megállapítást teszi Tomka Ferenc atya is tanulmányában, majd hozzáfűzi: „különösen groteszkké teszi ezt a kijelentést (mármint hogy a homoszexualitás genetikai adottság lenne – a szerk.), hogy egyidejűleg azt is állítják, hogy a férfi és a nő viszont nem genetikai adottság alapján lesz azzá, csak a családi szocializáció, illetve a társadalmi elvárás alapján”.

Ennél fogva a genderideológia fontos kiindulópontja lenne annak, hogy a homoszexualitást mint önálló nemi valóságot fogadjuk el, amely realizálná azt a tényt is, hogy nem csak női és férfi nem létezik. Gondoljunk csak arra, hogy a Facebookra való regisztrálásánál már hány besorolás közül választhatunk arra vonatkozóan, hogy milyen „neműnek” tartjuk magunkat valójában.

A genderelmélet veszélyes hatásai

Térjünk vissza a nevelés kérdéséhez! Az elmúlt évtizedekben **a genderelmélet eme része már nem éri be a békés együttélés és elfogadás szlogenjével. Ennél többet akar.**

És alapgondolataiból kiindulva oda igyekszik beférkőzni, ahol a legjobban tudja kifejteni hatását, a gyermekek világába. Talán végtelen számú oldalt meg lehetne tölteni annak irodalmával, hogy a gyermeki psziché milyen törékeny és könnyen befolyásolható – de nem kell ehhez orvosi vagy pszichológia végzettséggel rendelkezni, elég, ha egyszer szülők leszünk, és máris belátjuk ennek igazságát.

Sajnálatos tény, hogy a nemzetközi szinten is egyre nagyobb támogatottságnak örvendő nézet fényében adnak ki olyan, kiskorúaknak szóló szexuális felvilágosítási útmutatókat, melyekben **már**

nemcsak az elfogadásról hallhatnak a gyerekek, de a szabad választás lehetőségéről is.

Vagy megemlíthetjük annak gyakorlatát, hogy a szülőket nem anyaként vagy apaként szólítják; hogy megnőtt azoknak az eseteknek a száma, amikor fiatalok jelentkeznek nemátalakító műtétekre, hormonkezelésekre; vagy hogy hány, de hány országban engedélyezik a meleg házasságát, és engedélyezik számukra az örökbefogadást. A szándék minden esetben ugyanaz: teljesen szétzedni azt a hagyományos emberi modellt, amit családnak hívunk, hogy a tiszta lappal világra jött gyermeket a káosz irányába terelhessék.

Bármennyire is igyekeznek egyes genderkutatók az elméletnek eme vonását és terjedését kétségbe vonni, nem lehet. Tavaly adott ki a Katolikus Nevelésügyi Kongregáció egy dokumentumot *Férfinak és nőnek teremtette őket – A párbeszéd útjáért a gender-kérdésről a nevelésben* címmel, melyben a genderelmélet feljebb említett radikális és a nevelésbe is beleszólni kívánó ágáról ad hátrázott véleményt – ezt erősítette meg Tomka Ferenc is megkeresésünkre.

Mit tehetünk ellene?

Ahogy Tomka Ferenc atya írja összefoglalójában: „Egy ilyen súlyos helyzetben is tudnunk kell törekedni a keresztény szellemű párbeszédre”. A másik meghallgatása, elfogadása és tiszteletben tartása meg kell, hogy történjen, de ez bizony csak úgy működik, ha azt mindkét fél betartja.

Ennélfogva a genderelmélet ezen követői is jó volna, ha tiszteletben tartanák azokat a több ezer éves hagyományokat, amelyeket az ember egyszer biológiai adottságára alapozva létrehozott. Éppen azért, hogy a társadalmi rend fennmaradjon és működjön.

Tomka Ferenc atyát idézve: „Végül a hívő ember bizonyossága, hogy Isten saját képmására teremtette az embert. A személyes és társas élet szabályai oly mélyen az ember lelkébe vannak írva, hogy sem a keresztényüldözések, sem a múlt század kommunista vagy náci diktatúrái, sem a jelen liberalizáló áramlatok nem képesek kiölni azokat. – Az ember ma is keresi az örök értékeket.”

Forrás: <https://vasarnap.hu/2020/02/23/a-genderelmélet-mar-nem-eri-be-az-elfogadással-egyre-tobbet-akar/>

Szokásos reggeli rutin

**Nekünk
tetszett**

Bonifert Rita

Szokásos reggeli napi rutin: futás a H5-ös hévhez. Ráadásul az őszi, rideg, borús idő még egy lapátal rátesz az "ez is egy szürke hétköznap" hangulatokra. Már jelez a vonatból egy automatikus hang, ami sürgetésre szólít, hogy még szaporábban fussak majd ugorjak fel a szerelvényre, mert „...az ajtók záródnak!”. Pont sikerült... és akkor még nem is sejtettem mennyit számított ez az 1 másodperc, hogy pont ezt a vonatot értem el. Volt még egy szabad hely, így habozás nélkül leültem.

Szokásos reggeli napi rutin: telefon elő, Facebook értesítések megtekintése. Ez szoros része a reggelenek, hiszen ilyenkor van idő megnézni és válaszolgatni az üzenetekre, míg munkába érek. Ráadásul pont kifogtam, hogy ugyanerre a szerelvényre szállt egy hisztis gyerek is, akit percekkel később sem tudtak leállítani a sírással, így nincs is jobb feszültségoldás, mint belemerülni a virtuális térbe.

– Nem láttad a rózsafüzérem? – hallatszódott a kérdés a velem szemben ülő személytől. Erre a szóra önkéntelenül is feleltem a fejem, még ha nem is hozzám idézte a kérdést. Igazából csak ekkor tudatosult bennem, hogy leülésénél még csak nem is néztem körbe kik ülnek velem szemben. Egy idősebb pár volt. Valószínűleg együtt mentek Budapestre az egyik piacra vásárolni, a kosaraikból ítélve. Az idős hölgy a táskájában kotort hevesen, mikor elhangzott a kérdés férje felé.

– Nem én. – vonta meg a vállát, kicsit közömbösen az úr. – De miért kell az pont most neked?

– Tudod. A szokásos reggeli napi rutin.

Ugyan a párbeszédre voltam figyelmes, mégis a telefonom képernyőjét görgetten szüntelen, de ez a válasz sokkolóan hatott rám. Abban a percben megállítottam az idővonalat és mélyebben visszaidéztam az idős hölgy szavait. Ugyanazon a héven vagyunk, ugyanabban az időben, ugyanúgy „felesleges” utazással töltött időnk van és mekkora különbség van az én reggelem és az idős hölgy napi rutinja között. Ez idő alatt megtalálta az eltűntnek vélt rózsafüzért és szép halkán kivette a dobozkájából, becsomagolta a markába majd kinézve a hév ablakán úgy tűnt elkezdte a Dicsőséget.

Már nem bírtam megállni, hogy ne nézzek rá a hölgyre, aki csak nézte azt a tájat, amit valószínűleg ő is már megannyiszor látott, mégis olyan csodálattal szemlélte, mintha egy színes erdőben

zakatolna a hév és nem a főváros szívében. Mégis mi járhat a fejében? Vajon a régi emlékek? Vajon csak az imádságába beleszótt személyek?

Váratlanul felcsendült a telefonom értesítési hangja, ami reflexszerűen ragadta magával a figyelmet vissza a képernyőre. Ám amint tudatosult bennem a reakcióm, megnyomtam a zárolás gombot és zsebre tettem a készüléket. Akkor abban a

Mások írták

pillanatban úgy éreztem itt az idő, hogy én is imádkozzak egyet a néivel, még ha erről ő nem is tudott. Már teljesen másképp tekintettem akkor a síró gyermekre, a mellettünk száguldozó autókra és a szürke időre is... Ne kérdezzétek pontosan mitől, de akkor azon a héven, abban az időben rájöttem, hogy a „nincs időm imádkozni” csak egy kifogás volt eddig. Nekem ugyanúgy be lehetne építenem a napi rutinomba a héven való imádságot, ahogy ezt az újdonsült példaképem is tette. Ő nem panaszkodott, hogy túl hangos a gyereksírás, hogy elmélyedve tudjon imádkozni... csak elővette és magában mormolta. Hírfolyam helyett olyan idővonal sodorta el a gondolatait, ami nem feldühítette jobban, hanem arca árulkodott a békéjéről.

A bennem kialakuló csendet a bemondó hang törte meg a következő megálló nevével. Hamarosan le kell szállnom. Ám mintha egy utolsó útravalót kaptam volna a tarsolyomba: az idős pár egyszerre nézett a másik irányba, ki az ablakon és anélkül, hogy bármilyen jelet adtak volna egymásnak... látványosan egyszerre vetettek keresztet. Hát persze, hiszen a Budapesti Kövi Szűz Mária-templom mellett ment el a hévünk – esett le kis idő múlva a

tantusz. Gyönyörű volt látni őket, hogy ennyire egymásra hangolódva, a környezetük véleményétől függetlenül vallották meg hitüket egyetlen mozdulattal.

Szokásos napi rutin: a tömeggel együtt a Szentlélek téren leszállás és futás tovább a munkába. Ám ezúttal valahogy nem akartam sietni. Megvártam, míg elszakatol a vonat és másik irányba a rohanó sokaság is. Gondolatban eljátszottam, hogy felnyújtom integetésre a kezem és hálaképpen elköszönök a peron mellől a tovább utazó idős pártól.

Bár lehet ők az egészből semmit nem érzékeltek, ami ebben ez időben bennem lejátszódott. Mégis szívembe zártam őket és már minden reggel, mikor a héven mormolom a tizedeket vagy mikor meglátom a templomot az arcomon árulkodik a mosoly, mikor rájuk gondolok. Ismeretlenül formálták át a napi rutinomat, mégis most azt kívánom egykoron majd én is így adhassam át párommal, szavak nélkül csak példával a reggeli ima erejét.

Forrás: <https://777blog.hu/2019/11/25/szokasos-reggeli-rutin/>

Kép forrása: csodalastobalaton.hu

„Máriában a Krisztus-szemlélés fölülmúlhatatlan mintaképét kapjuk. A Fiú arca különös jogcímen tartozik hozzá. Az Ő szíve alatt formálódott, emberileg hasonló lett hozzá, ami kétségtelenül még nagyobb lelki bensőséget is jelent. Senki sem hasonlítható Máriához abban, ahogy állandóan szemlélte Krisztus arcát. Lelki szemei már az angyali üdvözetkor rászégeződtek, amikor a Szentlélektől foganta őt; s a következő hónapokban kezdte érezni jelenlétét, és elképzelné arcvonásait. S mikor végre Betlehemben világra hozta, testi szemeivel is megpillanthatta a Fiú arcát, miközben bepólyálta és jászolba fektette (vö. Lk 2, 7).

Ettől kezdve tekintete, mely mindig imádó csodalattal volt tele, nem szakadt el tőle. Tekintete olykor kérdő volt, mint amikor a templomban megtalálta őt: »Fiam, miért tetted ezt velünk?« (Lk 2, 48); tekintete mindig átható és képes olvasni Jézus bensejében, annyira, hogy fölfogja rejtett gondolatait és megérti döntéseit, mint Kánában (vö. Jn 2, 5); máskor ez a tekintet nagyon fájdalmas, főként a kereszt alatt, ahol bizonyos értelemben „a szülő” tekintete lesz, hiszen Mária nem csupán osztozik az Egyszülött szenvedésében és halálában, hanem a szeretett tanítvány személyében elfogadja a rábízott új fiút is (vö. Jn 19, 26–27); ez a tekintet Húsvét reggelén a föltámadás örömétől ragyog, és Pünkösdkor a Szentlélek kiáradásától lángol (vö. ApCsel 1, 14). ”

Részlet Szent II. János Pál pápa „ROSARIUM VIRGINIS MARIAE” kezdetű apostoli leveléből

A vasárnap megünneplésének kultúrája

Empirikus tanulmány a bécsi főegyházmegyében

**Nekünk
tetszett**

Johann Pock – Kiss Edina Erzsébet

A lelkipásztori/liturgiai kérdések empirikus vizsgálata eléggé korlátozott. A legtöbb esetben tudni vélik, mit gondol az Egyház. Sok érv, nem utolsósorban az egyházi vezetők részéről is, az egyéni iskolai, ministráns szolgálat vagy konkrét szentmisei alkalmakra való hivatkozással kezdődik. Amennyire fontosak ezek a személyes tapasztalatok – főként az egyén saját életére való tekintettel –, annyira kevés közülük van a gyülekezetek valódi lelkipásztori vagy liturgikus kihívásaihoz.

Annál örvedetesebb lenne tehát, ha egy érsekség jobban utánanézne a kialakult helyzetnek. Az egyházmegyei reformfolyamat részeként a Bécsi Főegyházmegye a Bécsi Egyetem Gyakorlati Teológiai Intézetével együttműködve közelebbről megvizsgálta a vasárnapi szentmise kultúráját. Ez 2013-2014 folyamán történt egyrészt az érsekség liturgiával foglalkozó osztálya által megvalósított „Zählsonntag” révén, másrészt egy kvantitatív és kvalitatív részekkel rendelkező átfogó empirikus tanulmány segítségével.

A kutatási terv a Bécsi Érsekség kilenc kiválasztott plébániájának minőségi felméréséből állt; ezt egészítette ki egy kérdőíves felmérés az szentmisék résztvevőinek körében a szentmisék végén. Ezzel a tanulmány nem reprezentatív kíván lenni, hanem pillanatképet nyújt az osztrák főváros szentmiséiről. Mindazonáltal különös gondot fordítottak arra, hogy a plébániák sokféleségét legalább részben tükrözzék: város és vidék, szerzetesrendekhez tartozó és egyházmegyei plébániák, helyi vagy külföldi papok.

A kutatási terv

A Bécsi Érsekség kilenc plébániáján a szombat esti és vasárnapi szentmisék keretében 2013. október 20. és december 8. között osztottak ki kérdőíveket. 24 szentmise volt, amely közül kettő igeliturgia volt. Körülbelül 2400 fő vett részt a szentmiséken, összesen 1484 kitöltött kérdőív állt rendelkezésre (62%).

A felmérés eredményei a véleménytrendeket tükrözik. A kérdőívek nem tükrözik azok véleményét, akik különböző okokból nem akartak vagy nem tudtak részt venni a szentmiséken. Ez az ellenpró-

ba annyiban izgalmas lenne, ha a távolmaradás okaira mutatna rá és ezzel a szentmisék szerkezetének, illetve a miséknek a lelkipáncolásban való jelentőségét kérdőjelezhetné meg. A lebonyolíthatóság kedvéért minden kérdésnél több válaszlehetőség volt megadva – hiszen a szentmise után pár percen belül kitölthetőnek kellett lenniük a kérdőíveknek. Így a nyitott kérdésekről lemondtak, ahol más értékek is megkérdezhetőek lettek volna.

A kérdéseket egy csoport (lelkészi hivatal, liturgikus osztály, lelkipásztori teológia) állította össze. A szentmiséken való részvétel okainak kiderítését célozták meg – a templom elérhetősége és az épület atmoszférája, a szentmise elemei, liturgia vezetésétől a kötelező vasárnapi miséig; a gyülekezettel való kapcsolat, a közösség megélése; személyes elköteleződés a liturgia iránt; az Eucharisztia ünnepeinek személyes megélése, illetve a lehetséges reakciók, ha az adott gyülekezetben nem minden vasárnap lenne lehetőség az Eucharisztia ünneplésére.

Megközelíthetőség, az Eucharisztia ünnepe és a közösség

Az szentmiséken való részvétel iránti motivációra vonatkozó kérdés mindenekelőtt arra vonatkozott, miért éppen az adott gyülekezetbe és az adott szentmisén vett részt a megkérdezett. A lehetséges válaszokat meghatározóként kellett értékelni. Itt a templom közelsége (82,7%) tűnt a legfontosabb indoknak. Szinte ugyanilyen mértékben fontos azonban az Eucharisztia ünnepe, az áldozás és a közösség (egyenként 80%-os arányban).

Legkisebb mértékben a kötelező vasárnapi szentmisén való részvételt, vagy a vezető személyét jelölték meg, mint a szentmisén való részvétel okát. Ez azt mutatja, hogy a templomba járók (általában az idősebb hívek, ahogy ez a kutatásból kiderült) elsősorban nem kötelességtudatból járnak szentmisére, hanem más okok ennél fontosabbak. Másrészt azonban a kötelező vasárnapi szentmise 50% feletti megjelölése mint lehetséges indok, váratlanul magas és valószínűleg annak a generációnak a hozzáállását tükrözi, amely a kötelező vasárnapi szentmise és az Egyház parancsai szellemében

Mások írták

nőtt fel. Az a tény, hogy egy kötelesség ma még bárkit motivál az szentmiséken való részvételre, nem utolsó sorban a hívek és különösen a fiatalabb generációk hiányára mutat rá.

Mi a fontos a szentmisében?

A második kérdéscsoport azt vizsgálta, hogy a szentmisén résztvevők mit tartanak különösen fontosnak, és hogyan valósul meg a feladatmegosztás. Az eredmények alapján a résztvevők az vasárnapi szentmise-kínálatot nagyon megfelelőnek találják. Ez ugyanakkor nem meglepő, tekintve, hogy a jelenlévőket kérdezték.

Magasan osztályozták a közösség megélését is, valamint a szentmise során az Istennel történő találkozás spirituális dimenzióját is. Több mint a résztvevők fele (57%) a gyülekezet egyéb tevékenységeiből is kivessi a részét, míg a válaszadók fele csak az szentmiséken vesz részt. A liturgikus feladatmegosztás nagyon jó a megkérdezettek szerint. Itt meglepő, hogy a női-férfi egyensúlyt elég magasra értékelték (több mint 50% szerint igaz, csak 6,1% szerint nem igaz/inkább nem igaz). Majdnem hasonló a laikusok-klerikusok arányának megítélése is. Ennek oka például az lehet, hogy egyszerűen hozzá vannak szokva a jelenlegi felosztáshoz. A feladatok főfoglalkozásúak és önkéntesek közötti feladatmegosztás kérdésében is nagyon kevés a kritikus hang; azok száma azonban, akik „inkább igen”-nel válaszoltak, nagyobb és sokan voltak, akik nem válaszoltak.

Legjobban azonban az aktív részvétel témája, az *actuosa participatio*, tűnik ki. A résztvevők csak alig fele érzi magát a liturgiában aktívnek (26,8% szerint igaz, 25,2% szerint inkább igaz rájuk az állítás). Ez felveti annak a kérdését, mit értünk „aktív” alatt. Mindenesetre a korábbi liturgikus mozgalom és a II. Vatikáni Zsinat Liturgikus Konstitúciójában oly erőteljesen hangoztatott „aktív részvétel” a nép szintjén nem igazán magasan értékelt. Valószínűleg azonban a fogalom különböző értelmezése is múlik: míg teológiai értelemben az aktív részvétel a közös imádkozásra és éneklésre, az együttes magatartásra is vonatkozik, a legtöbb megkérdezett számára lehetséges, hogy az aktivitást a szentmise keretén belül történő szolgálatok (pl. lektorok, kántori szolgálat, stb.) formájában értelmezik.

Vasárnapi mobilitás

A jelenlegi lekipásztori tervezés szempontjából központi jelentőségű a liturgikus mobilitás készsége; egyrészt a misék számának korlátozását illetően, másrészt az egyéb liturgikus alkalmak iránti mobilitás értelmében. Körülbelül a válaszadók 25%-a lenne kész egy eucharisztikus ünneplés miatt egy másik templomba menni, majd ugyanennyien erre semmiképp sem vállalkoznának. A megkérdezettek majd 70%-a azonban egy áldozással járó igeliturgia esetén a saját templomába szeretne menni (áldozás nélkül 46% lenne az arány). Viszont a zsolozsmán való részvétel nagyon alacsony – ez is egy olyan jelenség, amely a zsinat óta zajló fáradtságok ellenére is csak az elitréteget szólítja meg. Végül a szociológiai demográfiai adatok azt mutatják, hogy az egyes szentmiséken résztvevők 82%-a érkezik a mindenkori helyi közösségből, 14% pedig lakhelyétől különböző plébániára jár vasárnapi szentmisére.

Az Eucharisztia értelmezése

Mit értenek az emberek az Eucharisztia ünneplése alatt? Az áldozással járó igeliturgiák iránti magas arányú pozitív válaszadásból látszik, hogy a megszentelt ostya fogadásának fizikai aspektusa mennyire fontos. A központi teológiai mondanivaló (feltámadás, Krisztus-imádás, hálaadás, megerősítés) mind nagyarányú szavazatot kapott (90%). Feltűnő azonban, hogy a „közösség” és „a hagyomány, ami tartást ad” lehetőségek csak 70%-os arányban kaptak szavazatot.

Összegzés

Az értékelés eredményei megerősítik a szentmiséken résztvevők eucharisztikus ünneplésen való magas koncentrációját, amelyek kialakítása ugyancsak pozitív visszhangot kapott. A gyülekezet teljes létszámához viszonyítva a szentmiséken rendszeresen résztvevő alacsony számú tagok nyitottak az igeliturgiák új formáira, többségében azonban az áldozással kapcsolatos kívánságaikat mondták ki. Személyes (megerősítés) és teológiai okok (halál és feltámadás) az ünneplésnél egyaránt fontosak, és ezek esetében szinte senki sem említette a kötelezettség érzését, mint a szentmisén való részvétel motivációját. Mindenesetre gondolkodásra ad

okot az aktív részvétel alulértékelt megértése és a zsolozsmán való részvétel alacsony érdeklődése.

A továbbiakban a szentmiséért felelős személyek körében végzett interjúk eredményeit mutatjuk be.

A legkülönbözőbb emberek vesznek részt a szentmisék előkészítésében. A bécsi kvalitatív vizsgálat módszereként az egy vezérfonálra támaszkodó szakértői interjúkat választották. Az érsekség kilenc plébániáján öt-öt személy részvételével végeztek interjúkat. Az erről készült hanganyag 35 órát tesz ki. A kilenc papon kívül a résztvevők (gyülekezetenként és elérhetőség függvényében változóan) diakónusok, lektorok, ministránsok, kántorok vagy egyházi zenészek, sekrestyések, lelkipásztori asszisztensek, az igeliturgia vezetői és a liturgikus kör tagjai voltak.

A megkérdezettek többsége (75%) önkéntes volt; átlagéletkoruk pedig 50 év volt – a legfiatalabb interjúalany 18, míg a legidősebb 79 éves volt. 21 nő és 24 férfi vett részt a felmérésben. Az interjúk központi kérdése pedig így hangzott: A liturgia szakértői hogyan gondolkoznak a vasárnapi szentmise gyakorlatáról, és hogy viszonyulnak a szentmiséken résztvevők hozzáállásához.

Magas elköteleződés és hagyományos szerepek

Első lépésben az interjúkat a főbb kérdések mentén folytatott tartalmi elemzés segítségével végezték, második lépésben pedig ezeket a tartalmi elemzéseket a sajátosságok és rendellenességek tekintetében hasonlították össze.

1) A misék előkészítése a papok dolga és a visszajelzési kultúra még formálandó: a laikusok teljes támogatása mellett a liturgia tekintetében a legfőbb feladata továbbra is a papnak van, minden egyéb szentmisével kapcsolatos formánál azonban az önkénteseknek. A laikusoknak a zenei részek kialakításában van a legnagyobb szabadsága (és elköteleződése). Legnagyobb kedvvel pedig a célcsoport-specifikus szentmiséken (gyermekszentmise, családi szentmise, stb.) működnek közre.

2) A liturgia továbbfejlesztése tekintetében problémát jelenthet a hiányzó visszajelzési kultúra, ami még csak épp kialakulóban van, noha mindenki nagyon fontos tényezőként utalt rá. A visszajelzés hivatalos fórumai kevésbé használtak.

3) Hívők a szentmisében: a hívők életének az szentmisékbe való bevonása iránti vágy a szentmisék személyes tervezését igényli. Erre elsősorban a „klasszikus” helyek kínálnak lehetőséget, mint a közbenjárás, a prédikáció, vagy akár a zeneválasztás. Az pedig mind a szervezők, mind pedig a résztvevők felelőssége, hogy jobban bevonódjanak. Generációs különbség is megállapítható ezen kívül: a fiatalabbak az idősebbeknél jobban szeretnék, ha a szentmisék az életüknek megfelelően tudatosabban szerveződnének.

4) Az igehirdetés és zene fontossága ellenére az Eucharisztia és az áldozás állnak a középpontban: a zenének majd mindenhol nagy jelentősége van; mindenekelőtt az események megélésében. Az igehirdetést is nagyon meghatározóként említik (gyakran ez a misén való részvétel oka is). A prédikáció hitelessége, érthetősége és megfelelő hossza kulcsfontosságú.

5) A liturgia felelőseinek az Eucharisztia ünneplése a legfontosabb (egyesekek számára pedig a vasárnapi templomba járás egyetlen oka). Másrészt ünnepként tekintenek rá – és ünnepek nem feltétlenül hetente vannak. Ugyanakkor a szentmisékre a hét fénypontjaként és erőforrásaként is tekintenek.

6) Az áldozás az emberi spiritualitásban az Istennel való fizikai/testi találkozásként önállósodott. A „közös étkezés” épp olyan kevésbé van jelen, mint az Eucharisztia és a gyónás eddig jelentősen tisztelt kapcsolata. Ez magyarázza az áldozással történő igeliturgiák iránti pozitív hozzáállást is, az imádság mellett. Az alábbi kijelentés paradigmátikus jelentőségű: „Az áldozás miatt jövök a misére, Bibliát otthon is olvashatok.”

7) Helyes szereposztás, az önkéntesek terhelhetőségének határai: a misék jelenlegi feladatmegosztásával a legtöbben elégedettek. Az önkéntesek azonban terhelhetőségük határaitra hívták fel a figyelmet. Ahol több lehetőség van a közreműködésre, ott fennáll a feladatok kisajátításától való féltelenség is. Fontos szolgálatként tekintenek a ministránsokra, akikre többször „mindenesként” hivatkoznak, hiszen gyakran sok egyéb feladatot is kapnak a templom/plébánia körül. Az „általános papság” értelmezése a misék során végzett feladatok tekintetében nem tipikus.

Mások írták

8) A szentmisék sikere elsősorban nem a szentmise kialakításától függ: a liturgiáért felelős személyekre háruló terheket enyhíti az a tény, hogy a szentmise sikere a résztvevők hozzáállásától függ. Néha egy Istennel való érintkezési pont elegendő ahhoz, hogy a misét sikeresnek tekintsük. A tervezés fontos, de nem garantálja a szentmise sikerét.

9) Igeliturgia – alacsony hétköznapi részvétel, vasárnaponként szükségmegoldás: a megkérdezettek körében az igeliturgiák csak részben saját élmények alapján ismertek, legfeljebb a pap megbetegedése vagy szabadsága miatt. (Ez igaz a Bécsi Érsekség képzett igeliturgiát vezető személyeire is). Ezen kívül a többség csak a vasárnapi misék pótlaként tekint rájuk és nem tartják túl sokra. Viszont van pár olyan különleges mise, pl. gyerek és családi szentmise stb. amely nagyon jó visszhangot vált ki. Pozitívumként sorolták fel az igeliturgiák kialakításának szabadságát, negatív jellemzőként pedig az áldozás hiányát.

Az igeliturgia keretén belül megvalósuló áldozást különféleképp értékelik – mint fontos testi elemet és a miséhez való kapcsolódási pont, illetve közös étkezés, másrészt pedig a lelki töltődés szükségmegoldásként. Észrevehető, hogy a szentáldozás fogadásának jelentőségéről kevés szó esik, egyszerűen csak hozzá tartozik. Egy áldozás nélküli vasárnap néhányak számára elképzelhető (pl. havonta kétszer), amennyiben közben történik valami közösségépítő tevékenység is. Egyúttal a kérdés aggodalomra ad okot („otthonvesztés”), és sokaknak nehezükre esik, hogy ebbe a helyzetbe belegondoljanak.

10) A mise közösségépítő jellegét a liturgiáért felelős személyek nagyon fontosnak tartják. A vasárnapi misét a megkérdezettek – mindenekelőtt a vidéken lakók – a hét „közösségi csúcspontjaként” tartják számon. Az istentisztelet ugyanakkor a különböző közös tevékenységek által a miséken kívül is él. A munkatársak még inkább kötelezve, illetve motiválva érzik magukat arra, hogy a vasárnapi misén részt vegyenek. Hangsúlyozzák, hogy a vasárnap során elérhető különböző miseidőpontokban (például délelőtti, délutáni, valamint esti alkalmak) tartott szertartások saját közösséget hoznak létre.

A fiatalok hiányát gyakran értékelik a legnagyobb olyan hiányossággként, amire nincs megoldási javaslat.

11) A vasárnapi mobilitást inkább kritikusan ítélik meg. A szentmise felől nézett mobilitás már most is több formában jelentkezik, például mint helyváltás azért, mert a másik helyen a mise szerkezete vonzóbb, vagy esetleg plébános-csere esetén. Ugyanakkor ez arra is figyelmeztet, hogy vasárnapi „áldozásturizmus” is kialakulhat. Egy a lakhelytől különböző helyszínen celebrált vasárnapi mise látogatására vonatkozó hajlandóság egyrészt – bár kisebb mértékben – attól függ, mennyire kell ahhoz messze utazni, másrészt ugyanakkor attól is, hogy az adott saját plébánián van-e lehetőség igeliturgián történő részvételre. A munkatársak inkább hajlamosak lennének a saját plébániájukon maradni; ez pedig a közösségépítés kérdésével, illetve azzal is összefügg, hogy ezekben a közösségekben érzik magukat otthon.

Összefoglalás és kitekintés

A vasárnapi mise formájára és szerkezetére vonatkozó kérdés kapcsán kiderült, hogy a megkérdezettek a vasárnapi szentmisére mint a hét központi és legfontosabb ünnepére tekintenek – mind a misék résztvevői, mind pedig, és hangsúlyosabban – a misékért felelős személyek.

A liturgia szereplőit tekintve látható egy többszörös hiány: a ministránsoké, akik a liturgia lényeges alkotórészei, az új ministránsok jelentkezése/fogadása nehézségei mutatkoznak abban a jól látható jelenségben is, hogy a miséken rendkívül kevés fiatal vesz részt. A liturgiareform révén a vizsgált plébániákon sokféle miseforma elérhető. Közösségek vezetőjeként és legfontosabb felelős személyként továbbra is a plébánost látják a megkérdezettek. A liturgiáért felelős személyek a miséken résztvevőknél jóval inkább helyhez vannak kötve. Saját helyüket ki is alakítják, és nem valahová máshová akarnak utazni. Hogy a liturgiai terén mutató fejlődés, vagy az önkéntes munkára való vállalkozás kedve miként nő, az egyelőre nem világos.

Fordította: Árkai Tamásné Somosfalvi Orsolya

A latin mint a liturgia nyelve

A budapesti Egyetemi Lelkészség vasárnap esti szentmiséi közül minden félévben egy latin nyelvű (ha nem is az egész mise, de nagy része).

Már jóval azelőtt, hogy Szent XXIII. János pápa 1959. január 25-én bejelentette a II. Vatikáni Zsinatot, 1947-ben a Rítuskongregáció engedelmények egész sorát tette a népnyelvek tekintetében. A német nyelvterületen mindenképp a *Collectio Rituum* (az áldások és rítusok könyve) kell megemlíteni. Ez volt az első, minden németnyelvű egyházmegye számára közös szertartáskönyv, amelyet fokozatosan minden osztrák és német püspökség engedélyezett. Ez a könyv már a legtöbb szöveg esetében a német nyelvvel számolt. (Magyarországon 1961-ben jelent meg a kétnyelvű változat.)

Ugyanebben az időszakban a Szent Officium (Hittani Kongregáció) 1949. április 14-én ekkor még óriási jelentőséggel bíró engedélyt adott a misekönyv mandarin-kínai feldolgozására, amely a népnyelv használatát a mise elejétől a kánon kezdetéig, valamint az áldozás utáni könyörgéstől a mise végéig teszi lehetővé. A kánonnak továbbra is latin nyelven kellett elhangoznia. Ekkor a kánont a pap kizárólag csendben mondta. A hangosan mondandó részek (Mi Atyánk, a béke szertartása, Isten Báránya) ismét népnyelven szólalhatott meg: „[...] a principio missae usque ad initium canonis et a postcommunione usque in finem missae; dum Canon manet in lingua latina, tamen partes quae alta voce recitantur (Pater noster, Pax Domini et Agnus Dei) iterum sunt in lingua sinensi” (*Documenta ad instauracionem liturgicam spectantia, [1903 – 1963], ed. C. Braga – A. Bugnini, Roma 2000, 663*).

Emellett az is közismert, hogy VIII. János pápa (†852) Szent Metód számára megengedte, hogy a liturgiát latin helyett szláv nyelven végezze, „ugyanis Isten minden nyelvet a maga dicséretére és tiszteletére alkotott.” Cipriano Vagaggini († 1999) 1957-

ben így kommentálja a Szentszék eljárását: „ha a Szentszék ragaszkodik is a latinhoz mint a liturgia nyelvéhez, ezt nem teszi mereven.” A Szentszék elismeri: „[...] egyfelől elősegítheti a népnyelv a tevékeny részvételt, másfelől viszont a latinnak egységteremtő szerepe van” C. Vagaggini, *Theologie der Liturgie*, A. Berz, Einsiedeln-Zürich-Köln 1959, 445–447).

Vagaggini a népnyelv bevezetése ellen szóló egyik legfőbb érveléssel szemben így foglal állást: „bár van abban az érvelésben valami, hogy egy sztereotip, nagy hagyományú, nem mindenki által érthető nyelv kiemeli a szent cselekmény misztériumjellegét, de nem ez a döntő tényező. Ami a liturgiában tiszteletreméltó és titokzatos, az egy sokkal szilárdabb és mélyebb alapon nyugszik: Krisztus misztériumán, amely a liturgiában itt és most az érzékelhető jelek leple alatt megtörténik. Lényeges, hogy a hívőt ez a misztérium megérintse, ami sokkal inkább megtörténik akkor, ha a misztérium liturgikus kifejeződését megérti. Az őskeresztények vagy a papok és a klasszikus műveltséggel bírók nem látnak vajon misztériumot a liturgiában? (uo. 445–446. Id. még: A. Lameri, *Un „perito” a servizio del concilio e della riforma liturgica promossa dal Vaticano II*, *Rivista Liturgica* 96 [2009] 348-361, itt 355-357).

A *participatio actiosa* – mindenki tevékeny részvétele – a liturgia által közvetített részvételt jelent hitünk és megváltásunk nagy misztériumában: Krisztusnak a halálból való feltámadásában. Nem egy „titokzatos rítusról” van itt szó, hanem hitünknek egy egyre mélyebben megértendő, megélt és hirdetendő eseményéről.

Fordította: Urbán Péter

Forrás: *Gottesdienst* 17 (2016. aug. 29), 138.

Kép forrása: SanctaMissa.org

#TürkizTéliTelelésTóddal

Palásti Bálint (türkiz)

Köszöntelek Benneteket, engedjétek meg, hogy bemutatkozzam. Az én becsületes malac nevem nem más, mint Tódor. Hogy hogyan is kaptam ezt a nevet? Hát mert Tódor napon jöttem a világra. Elég izgalmasan indult az életem. Nem tudom, hogy minden malacnak így indul-e, de nekem egy igazi fergeteges szülinapi *pajtzsúrral* kezdődött. Szerintem minden emlősnek (nekem van 10 is) a születés pillanata határozza meg az előtte álló hosszú éveket, hiszen azóta is egy nagyon népszerű, és társaságilag elismert *Sus scrofa domestica* vagyok.

Alig telt el egy hét, jött is a következő társasági esemény, ahova hivatalos voltam. Bár sokat nem láttam az utazásból, mert Mata táskájában pihentem és készülődtem, de a hangokból úgy feslett szuper jól érzik magukat kedves emlős társaim. Pilisvörösváron szálltak le Zsuzsa vezetésével a vasparipáról, ahonnan alsó patáik segítségével jutottak el a hétvége eseményének helyszínére, Pilisszentivánra. Mihelyt elfoglalták a szállást végre én is előkerültem a táska mély bugyraiból, és felmérhettem a helyszínt Bandi segítségével. Igen takaros helynek mutatkozott. A felső térből – ahol szunyálni lehetett – lefáradtunk a vályúzó, illetve közösségi térbe. Néhányan azonban nem készültek vacsorával, így átkísértem őket a Prímába, hogy vegyenek némi elemózsiát. Ezt követően, mivel már mindenkinek pangott a hasa, nekikezdünk az etetésnek. Természetesen én is kaptam saját helyet és ételt, ami igazán megmelengette a szívemet.

Miután befejeződött az evés, a csordavezetők, Juli és Bálint, mindenkinek vittek egy-egy személyre szabott italt, amit csukott szemmel kellett lehúzni. 3 féle ital volt: tea, kakaó és limonádé. Ezek alapján alakultak a csapatok, melyeknek egymással kellett megmérkőzniük. Én Liziékhez kerültem, a teák csapatába. A feladatok igen érdekesek voltak. Először Magyarország fővárosának különböző részeiről kaptunk mindenféle információt, melyek alapján ki kellett találni melyik városbeli helyszínről van szó. Eztán el kellett helyezni Budapest térképén, hogy hol helyezkedik el. Majd Juli és Bálint

mindenféle tárgyat mutatottak, amelyeknek elég érdekes nevei vannak, és már nevéen tudom nevezni a *férfiriasztó alapfelszerelést* (tusfürdő), a *majdnem egy szelet pizzát* (200 forintos), vagy akár az *utolsó védőfal a lábszag ellent* (bakancs). Volt még több is, de azokat még tanulnom kell, mert elég csacska szavak.

Az ezt követő feladat mondatok kirakása volt: részletek voltak népdalból, versből, sőt egy latin szöveggel is megismerkedtem! Mérnöki tudásunkat is megcsillogtathattuk, ugyanis egy zsinórból kellett egy métert lemérni úgy, hogy csak a testünket használhattuk hozzá; illetve egy percet kellett lemérni magadban, ami Marcinak ment a legjobban: 01.00.02-kor szólt, hogy úgy érzi elég.

Következő megmérettetésünk zenefelismerő képességünket próbáltatta meg. Mindenki kapott egy dobókockát (valamely csapatban nem a dobókocka volt az egyetlen kocka (id.: Mata)) és amennyit dobott a csapat a kockával, annyi másodpercet mutattak meg a zenéből, ami alapján fel kellett azt ismernünk. Majd Disney zenék voltak a tálcán, de sajnos „A 3 kismalacból” nem volt, pedig azt én is tuti felismertem volna. Ezután még mindig nem volt vége a zenefelismerésnek, ugyanis egy nagyon bolondos feladat jött, amiben Mata debütált a legjobban. A csapatból egy embernek a fejére fejhallgató került, így nem hallotta a körülötte lévő zajokat, a többiek pedig egy híres filmzenéből hallottak részletet, amit aztán meg-

próbáltak elmutogatni. A fejhallgatós tagnak pedig ebből kellett rájönnie, hogy melyik filmről van szó. Nagyon mókás produkciók születtek.

Az utolsó feladat pedig egy kvíz volt, amelyből megtudhattuk melyik városban élnek a legtöbben, vagy hogy hány M-betűvel kezdődő vezeték- illetve keresztnév szerepel a Türkizben (a Tódorban sajnos nincs ☺) illetve azt is, hogyan mondják portugálul a falevelet. Ez Bernin kívül mindenkinek új ismeret volt. Sok érdekes dolgot tudtam még meg benne a türkizekről, mint például, hogy Levente és Marci már kiskorukban is autó bolondok voltak. Ezek alapján lehet, hogy én is örökre bulibolond maradok.

A mérkőzés nyertese a limonádé csapat lett, a teák a másodikak, hátulról az elsők pedig a kakaók lettek. Szerencsére mindenki dobogós helyen végzett.

Bár már későre járt, a türkizek bulizós társaság, így kezdődhetett a társas est, játszottak mocsarat (de sajnos nem olyan fajtát amiben dagonyázhatok), éjszakába nyúlóan Avalont, hajnalig tartó The Mind-ot, páran pedig csak jókat beszélgettek. Én végül Zsuzsannával hajnali 5-kor hajtottam álomra fejemet.

SZOMBAT

Rokonságomban gyakori, hogy a kevés alvás hatására reggel nyugősen ébredek, és olyan vagyok, mint egy vaddisznó. Szombaton azonban nem így keltem fel. Bár keveset aludtam, Zsuzsanna óvó figyelme egész éjjel vigyázta álmomat, így szere-

tettel és energiával telve pattantam patáimra. Le-cammogtam a vályúhoz, mert makkal álmodtam, és ugye mindenki ismeri ezt a mondást. Evés előtt még Triebli Zsuzsi rövid reggeli imájával elindítottuk napunkat, majd megettük a szorgos kezek által előkészített takarmányt és batyuba csomagoltunk magunknak egy kis útravalót.

Miután mindenki összekészülődött, kimentünk az udvarra, hogy Karola és Demeczky Peti megmozgassa a társaságot mindenféle ninjamozdulatokkal egy játék keretében. Sajnos nem én nyertem, de azért vicces volt a csapat különböző lehetetlen pozícióit és ugrásait nézni.

És végre elindultunk, hogy felfedezzük a csodaszép hegyeket. Kicsit reménykedtem, hogy vad rokonaimmal összeröffenünk az úton, de végül nem találkoztunk. Ellenben a Borostyánokkal keresztelték az útjaink egymást. Tök jó volt, hiszen bemutattak nekik a többiek és még egy közös szelfit is csináltam a csapattal, majd folytattuk a túrát. Kezdetben Bandi kabátja melegítette fel kis sonkáimat, később már kimerészkedtem onnan és kézzel kézre járva tartottam a tempót Mártival, közben pedig megismertem minden Türkizt. A legviccesebb talán az volt, mikor Cili felkötött magára, mint egy kisbabát, és a szembe jövő nénik hangerősen kacagtak rajtunk. Aztán felértünk egy magaslatra, ahonnan gyönyörű rálátásunk volt egész Pilisszentivánra. Megörökítettünk néhány pillanatot, nézelődtünk, rácsodálkoztunk a természet szépségeire és még a Megyeri hidat is felfedeztük a távolban. Miután továbbálltunk, olyan

Rólunk

jókat beszélgettem, hogy észre se vettem, hogy felértünk utunk legmagasabb pontjára, a Nagy-Szénásra. Ismét gyönyörködtünk, és mivel szép volt az idő, letelepedtünk, hogy megtömjük bendőnket. A végén még a névnap bulimról megmaradt édességekből is falatoztunk, majd mint jóllakott napközis, kifeküdtem kicsit a napra süttetni a szalonnáimat. Azonban Mata és Bandi nem hagyott sokáig nyugodni, ugyanis készültek egy evolúciós játékkal, ahol kő-papír-ollóval kellett egymással versengeni, és győzelem esetén a szopós malac, sovány malac, hizlalt disznó, vemhes anyakoca szintek után Tódorrá válhattak az ügyesebbek. A körülöttünk sürgő-forgó kirándulóknak bizonyára furcsa lehetett, hogy Bucskó Bálint hangosan kiabálta, hogy vemhes vagyok, de mi jól éreztük magunkat. Ezután még egy hasonló kő-papír-ollós játékot is játszottunk, ami szintén jó hangulatot teremtett. Sajnos én egyszer se nyertem, de hát sok lúd disznót győz. A pihenés és móka után aztán ismét útra kerekedtünk, és tartalmas beszélgetésekkel, Pistyúr Zsófi nevetésével egymásra hangolva sétáltuk le az utolsó kilométereket, amik csak úgy elröppentek. Végül beestünk az ólunkba, ahol Karola, Zsolti és Peti már nagy szeretettel vártak.

Szerencsére volt egy kis idő kiröfennünk magunkat, majd Cili vezetésével belemerülhettünk disznó lelkünk mélységeinek bugyraiba. Csapatokba rendezett minket, majd felolvasott egy történetet, amelyből szimpátia alapján sorrendbe kellett állítanunk a szereplőket. Ahogy egyre többet tudtunk

meg a karakterekről, úgy változtak meg a pozíciók is. Az ezt követő vitaszimuláció egyes pillanatain, mint például amikor Bandi gazdi csak annyit ismételtette, hogy „Egyetértek!”, jókat nyerttettem (tekintsünk el attól, hogy fogalmilag kizárt, hogy a disznók nyerítenek). A lelki programot gitáros énekekkel zártuk.

Egyik legkedvesebb emlékem a hétfévégéről az ezt követő énekelgetés. Az ima után nem kerültek vissza a gitárok pihentető tokjaikba, hanem együtt énekeltünk. Szerettem volna az „Egy kis malac röf-röf” című nótát, de annyira jó volt hallgatni a többieket, hogy elfelejtettem számot kérni. Vacsorakor paprikáskrumplival hizlaltak.

Mindezek után fakultatív „Love Rosie” filmnézés következett. Tudniillik, ez a kedvenc filmje pár fiúnak a csoportból, mivel nemcsak filmélményt ad, hanem a katolikusok számára igen fontos „házasság előtti szexuális együttlét” veszélyeit, következményeit is bemutatja. Igaz, Zsuzsannának nem tetszett a film, ami a film rajongói számára érthetetlen volt, de vér végül nem folyt szerencsére! A film után majdhogynem az egész csorda a hétvége sztárjátékának számító a „The mind” névre hallgató játékkal játszott.

VASÁRNAP

Angol tudósok szerint fontos a 8 óra alvás! Szerencsére ez nekem majdnem összejött. Igaz nem egyszerre, nem egy éjszaka hanem a hétvége alatt összesen. Mindez köszönhető annak, hogy vasárnap hajnali 8-kor is megszólalt a terem közepén

lévő kis hangszóróból Kowalsky, majd közvetlen utánuk Bagossy is rázendített. Szerencsére alvótársam nem csak a saját fejét takarta le hálósákkal, hanem az enyémet is!

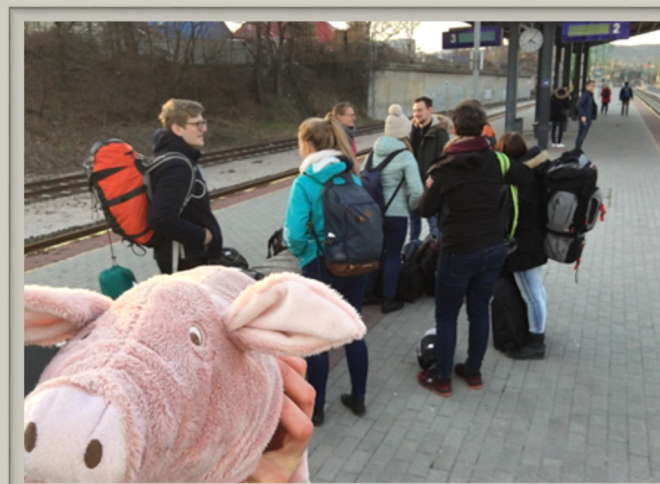

Ezt követően félig még álmodva lekászálódtunk az étkezőbe, ahol kedves tanyatársaim - a tyúk nénik - 50 tojását fogyasztottuk el jóízűen, hogy utána részt vegyek életem első sváb miséjén! Noha a mise nyelve magyar volt, meghökkentett mind a zsúfolásig megtelt templom, mind a zenekarnak a tehetsége, akik egy zongora és egy gitár segítségével érintették malac-lelkemet.

A mise után visszamentünk a plébániára (na jó, engem vittek), ahol kezdetét vette a pakolás és a takarítás, elvégre egy igazi Türkiz nem hagy disznóolat maga után! Jó volt látni, ahogy a hálósákok visszahajtottak eredeti tokjukba és többé vagy kevésbé használt tusfürdők is elfeküdtek a táskák alján. Az ebédet elkezdte készíteni pár szorgos kéz, mely mellett maradt még időnk játszani. Két nap fáradalma érződött, amikor Exploding Kitten közben egy-egy fekete kártya felhúzását nem követte hanghatás, hanem a kártya tulajdonosa csendben konstatálta, hogy „van 5 percem, amíg aludhatok nyitott szemmel”. A csoport másik része viszont a tüdejét tette próbára, ugyanis a szomszéd asztalnál 2 fős csapatok estek egymásnak és akartak egyszerre egy ping-pong labdát az asztal másik végéig elfűjni. Örömmel láttam, hogy a fejük színe 4-5 fújás után erősen hasonlított az enyémmre. Igazi család!

Kora délután aztán kezdetét vette az ebéd, majd a már reflexszerűen működő mosogatás következett illetve az eredeti (vagy annál szebb) állapotára hoztuk a szállás minden részét. Nagy örömmel láttam, hogy ennyire jól tudnak együtt dolgozni az emberek: Juli a konyhában vezette a folyamatokat, Netti a takarítást intézte, Bálint mindenkire maradékokat próbált rászózni, Zsolti pedig mindig arrébb állt, ha szóltak neki és ott folytatta az állva alvást. Micsoda csapat!

Mint mindig, itt is elérkezett a búcsúzás. Ajtó bezár, kapu becsuk, séta a vasútállomásra. Amikor odaérkeztünk volt még 15 perc a vonat indulásáig. És én elgondolkodtam, hogy mindenkit rábeszélek, hogy forduljunk vissza, mert nem akartam haza menni. És ezt láttam a többieken is. A gondolat, hogy eddig legjobb (na jó, egyetlen) Türkiz-hétvégémnek itt vége van, annyira nyomasztó volt, hogy véget akartam neki vetni. De nem lehetett. A vonat jött, és mi felszálltunk rá. Felszálltunk végtelen mennyiségű élménnyel a fejünkben, melyekben ott voltak a rossz poénok, a séták, a nagy esti beszélgetések, s a morgós reggeli arcok is. Más választásom pedig nincs, mintsem már most számolom vissza a napokat a nyári Türkiz-táborig!

Addig is kedves olvasó, csütörtökönként én is ott leszek a közin, ha beszélgetni szeretnél velem, akkor megtalálasz!

Isten áldjon!

Miért vállaltok feladatot az MKK-ban?

Sipos Gábor (tejszín)

Sokan tudjátok, hogy jelenleg én vagyok a sportok egyik szervezője a közösségben, ahogy arra is emlékezhetek páran, hogy kicsit több, mint két éve Köteles Krisztián barátommal alapítottuk a Sport Munkacsoportot. Ennek a kapcsán szeretnék egy pár mondatot írni még, mielőtt ezt a szervezői szerepkört befejezem.

Sokan vannak az MKK-ban köztünk, akik előbb-utóbb csoportok vezetői lesznek. Néhányan a konyhával, táborokkal, bálokkal, újsággal, zenekarral, kasszával vagy elektronikával foglalkoznak. Páran az egész közit érintő ügyekről döntenek.

Szerencsére a sok önkéntesen vállalkozó MKK-s képes ezt a rendszert működtetni a közösségünkben. Ennek a rendszernek az alapjait folyamatosan biztosítani kell a munkánkkal, és szinte mindig tudnánk tovább javítani. Sokszor nem egyértelmű, hogy mi magunk mit tehetnénk hozzá ezekben az ügyekben. Időnként nem lehet tudni, hogy mivel gyakorolhatnánk hatást a csoportunk vagy az egész közösség életére. Főleg abban az esetben nem olyan könnyű ezt megtalálni, ha a csoportvezetés vagy a közösség vezetése valamiért nem járható út számunkra.

Elképzelhető, hogy valamiért nem igazán találjuk meg a helyünket a csoportunkban vagy az egész köziben, de ettől még van rengeteg dolog, amin lehetne változtatni. Lehet, hogy meg tudunk fogalmazni néhány jogos kritikát a közösséggel kapcsolatban, de nem háríthatunk el minden felelősséget magunkról, hogyha nem úgy mennek a dolgok, ahogy ideálisnak képeznénk. Nyilván nem lelheti mindenki örömét abban, hogy egy csoportot vezet, vagy a közösség pénzügyeiért felel. Ám ahogy nem egy példa mutatja, azért volna bőven helye a kreatív ötleteknek is.

Nagyon jó tud lenni egy kis önkénteskedés vagy legalább két csoportot érintő alkalmak szervezése. Ám kiváló ötletek voltak a hangversenyek, sportnapok, kvízek és hasonló programok is az egész MKK számára. Ezeket szinte bárki képes megfelelő mennyiségű felkészüléssel megszervezni, és többnyire nagyon jól megtérülnek. Mivel kicsit jobban meg tudjuk ismerni a csoportunkba járó embereket a szokásosnál kötetlenebb keretek között, továbbá más csoportok tagjai felé is könnyebb lehet nyitni hasonló alkalmakon.

Sokkal többről szólnak ezek a programok annál, hogy érezzük jól magunkat, aztán menjünk haza. Össze tudják kövacsolni a csoportok egy részét, és a közösséget is az életünk szervezettebb részévé teszik. Viszont valakinek el kell végeznie az ilyen események megvalósításához szükséges feladatokat is.

Személy szerint én különösen szerencsésnek érzem azért magam, hogy én a sportok rendszeres szervezésében ta-

láltam meg azt a szerepet, amit szívesen csináltam, és többé-kevésbé megfelelően el tudtam látni. Ám nem minden feladat ilyen, valamint hasonló szerepkör nem volt, mielőtt Krisztánnal kitaláltuk, pedig lett volna rá igény. Viszont szükség volt a jó ötletünkre és a nyitottságra a vezetőségtől ahhoz, hogy csinálhassuk. Magától nem ment volna. Másrészt kellett némi szorgalom, bátorság és kitarítás hozzá, hogy működjön. Sajnos elődök hiányában nem volt senki, akihez mérhettük volna magunkat, vagy gyakran tanácsokkal tudott volna ellátni minket.

Ám végre megtaláltuk azt a számunkra megfelelő feladatot, amivel rendszeresen hozzá tudunk járulni a közösségünk működéséhez. Sok embert meg tudtunk mozdítani. Nem egy embernek meghoztuk a kedvét egy kis mozgáshoz, aki nem nagyon sportolt. Néhányan jól szórakoztak az online tartalmainkon is. Végre volt egy olyan szerepkör, amiben igazán ki tudtuk fejezni magunkat, és hasznosnak érezhettük az elvégzett munkát. Nem állítom, hogy nem kellett néha áldozatokat hozni érte, de már csak a megszerzett élményekért is megérte volna.

Nem lenne igaz, hogy nem volt több szempontból nagyon nagy mázli, hogy egy olyan feladatokkal járó szerepkört sikerült kitalálni, amit akkor és annyiszor csináltunk, ahogy éppen jónak látjuk. Mellé pedig még szórakoztatónak is számít, és ritkán van vele nagyon sok munka. Ennél lényegesen kevésbé hálás közis feladatok nem egy esetben sokkal több kötelezettséggel járnak, és kevesebb figyelmet kapnak. Ám az kétségtelen, hogy ezek közül nem egy feladat megoldása sokkal elengedhetetlenebb ahhoz, hogy a közösség továbbra is képes legyen üzemelni, mint pár sport megszervezése. Érezzünk egy kis hálát érte, hogy sokan a háttérben komoly áldozatokat hoznak ezért!

Ha úgy látjátok, hogy nincs más ember rajtatok kívül hasonló szerepekre, akkor gondolkodjatok el rajta, hogy elvállaltok, mivel ezek teremtenek egy stabil alapot hozzá, hogy lehessen nagyon jó programokat is szervezni. Csoportvezetők vagy elektronika nélkül sokkal nehezebb lenne elképzelni a közösséget, mint a sportok vagy filmklub nélkül.

Végezetül még azt szeretném leírni, hogy örülök, hogy még ebben a félévben Bálinttal van lehetőségünk szerveznie nektek. Nehéz lenne nélküle bármit ennyire könnyedén megoldani. Továbbá remélem, hogy meg tudtam hozni a kedveteket hozzá egy kicsit, hogy jobban kivegyétek a részeteket a közösség működéséből, és ezt a lehető legötletesebb módon tegyétek. Ne feledjétek, hogy nélkületek nem lenne ugyanaz ez a közösség!

Ahogy a régi dakota közmondás IS tartja: Hass, alkoss, gyarapíts: s a közti fényre derül!

A két pápa című filmről: mítoszok és valóság

Amikor először láttam *A két pápa* című filmet, jó ideig erős ellenállást tapasztaltam magamban, ami aztán fokozatosan enyhült, végül rokonszenvé alakult. Már az első vetítés után úgy álltam föl, hogy összességében szép alkotást láttunk, ami mégsem lett valami botrányfilm, hanem egész jó népszerűsítője a katolikus egyháznak. A komoly dolgok mellett szórakoztató, van benne játék és humor. A két egyházfő kezdeti konfliktusos szembeállítását fokozatosan enyhül, a szenvedélyes vita testvéri találkozássá alakul, ellenfelekből társak lesznek, így a film a vezetésről való lemondás és átadás példabeszédévé válik. Ahogy a 444 újságírója, Urfi Péter fogalmaz: a mű azzá válik, „aminek az ötletgazda-forgatókönyvíró szánta: »a tolerancia, az egymásra figyelés, a megértés iránti egyetemes vágy« történetévé”.

A nézőben mégis felmerül a kérdés, hogy a látotakból mi valóság, mi fikció, és mi az, ami egyáltalán nem így történt vagy egyenesen torzítva mutatták be. A következőkben ezt szeretném körbejárni, inspirálódva a már megszületett elemzésekől (America Magazine, Magyar Kurír Mandiner, SZEMlélek, Robert Barron, Thinking Faith), és néhány pontot tovább elmélyítve. A következtetés, röviden: amit hitelesnek látok, az többnyire Jorge Mario Bergoglio alakja. Ami fikció: a film központi cselekménye, vagyis a két egyházfő találkozója. Ami viszont meglehetősen torz: Benedek pápa ábrázolása. De Bergoglio sem az a liberális reformer, mint amilyennek a filmben megjelenik. Mindazonáltal mélyebb szinten találok a műben olyan üzenetet is, ami mélységesen igaz.

Ami hiteles

Joseph Ratzinger valóban szereti a klasszikus zenét, különösen Mozartot, pihenésképpen zongorá-

zik. Szívesen iszik Fantát, és ha a Rex felügyelő című sorozatot nem követi is, a napi hírek mellett szívesen megnézi a Don Camillo-filmeket. Számára az Egyház hagyománya tényleg nagyon fontos. Pápaként programadó beszédében is megfogalmazta ezt: „Amikor átveszem ezt a szolgálatot, Péter utódáét, nyomatékosan megerősítem szilárd elhatározásomat, hogy továbbra is a II. Vatikáni Zsinat megvalósítására törekszem elődeim nyomdokain, hűségesen ragaszkodva az egyház kétezer éves hagyományához.” Életfeladatának tekintette, hogy a katolikus hit igazságát és szépségét megmutassa. Az „igazság munkatársának” tartotta magát, ahogy ezt már püspöki jelmondata is jelezte. E jelmondat választásáról így vall: „Mindig az igazságot akartam követni, és annak szolgálatában állni. Másrészt azért választottam ezt a motót, mert a mai világban az igazság fogalma szinte teljesen kihalt, pedig minden elvész, ha az igazság eltűnik.”

A film méltán emeli ki Joseph Ratzinger kapcsán a hagyomány és az igazság témáját; más kérdés, mindezt hogyan teszi, de erről majd a harmadik részben bővebben. Ratzinger valóban nagyon szereti a latint, és anyanyelvén kívül ezen a nyelven tudja magát hibátlanul kifejezni.[1] Hagyomány-szeretetéből fakadóan szerette viselni a pápák ruhatárának hagyományos elemeit, és nagy hangsúlyt helyezett a liturgia szépségére, méltóságára. Pápaságát továbbá mélyen megrázták az egyházi szexuális visszaélések botrányai és személyi titkárának letartóztatása titkos iratok ellopása miatt.

Jorge Bergoglio élettörténetét és stílusát elég hitelesen mutatják be, kezdve egy váratlan gyónáshoz kapcsolódó meghívástörténetével, amelynek hatására vegyészből jezsuita lett, az argentin katonai

Kultúra

diktatúra idején történő konfliktusig, amikor jezsuita tartományfőnökként vissza akarta hívni a szegénynegyedben élő rendtársait, köztük a magyar Jálícs Ferencet. Ebben az motiválta, hogy úgy érezte, társainak élete – és ezzel együtt a jezsuita rend renoméja abban a nagyon érzékeny politikai környezetben – veszélyben forog. Ők viszont nem engedelmessé váltak, a szegényekkel akartak maradni, ezért a provinciális felfüggesztette misézési jogukat. Ezt a diktatúra emberi ügy értelmezték, hogy szabad prédának tekinthetik ezeket a jezsuitákat, akikről úgy látták, a rend is levette róluk a kezét. Letartóztatták és hosszú ideig fogva tartották őket. A rabság Jálícs Ferenc számára mégsem a megnyomorítás ideje volt, hanem a lelki elmélyülés és megtisztulás alkalmává vált. E fájdalmas tapasztalatnak nagy szerepe volt a Jézus-imán alapuló világhírű lelki gyakorlatos módszerének megszületésében.

A film azt is hitelesen mutatja be, hogy Bergoglio valóban sok üldözött embert segített a katonai junta idején, és Jálícs Ferencék kiszabadításáért is közbenjárt. Miután szabadon engedték őket, egy eucharisztikus ünneplés keretében tényleg megtörtént a kiengesztelődés elöljárójukkal. Bergoglio „száműzetése” is igaz. Tartományfőnökként sok sebet és megosztottságot hagyott maga mögött az argentin rendtartományban, ezért tartományfőnöki küldetésének lezárulása után korábbi működési területétől távolra, Cordobába helyezték, ami valóban a megújulás, átformálódás ideje lett számára. Két évig egyszerű emberek között élt, sokat gyóntatott, intenzív lelkipásztori munkát végzett. Tartományfőnöki időszakáról már pápaként így vallott Antonio Spadarónak, a *Civiltá Cattolica* című jezsuita lap főszerkesztőjének: „A Társaságban szerzett elöljárói tapasztalatomban, az igazat megvallva, nem mindig viselkedtem így,

vagyis nem tartottam meg a szükséges konzultációkat. És ez nem volt jó. Kezdetben nagyon elhibázott módon irányítottam a jezsuita provinciát. Néhéz időszak volt ez a Társaság számára. [A II. Vatikáni Zsinatot követő radikális megújulás során] eltűnt [kilépett a rendből] egy teljes nemzedéknyi jezsuita. Ezért is lettem olyan fiatalon tartományfőnök. Harminchat éves voltam. Örület! Nehéz helyzetekkel kellett szembesülnöm, s elhamarkodott és önkényes döntéseket hoztam. (...) Önkényes és gyors döntéseim komoly problémákat okoztak, s végül azzal vádoltak, hogy ultrakonzervatív vagyok. Cordobában ezért mély válságot éltem át. Tehát nem, biztosan nem voltam olyan, mint Boldog Imelda [értsd: ártatlan kislány], de soha nem voltam jobboldali. Végeredményben önkényeskedő döntéshozatalom okozta a problémákat. Úgy szólok erről mint élettapasztalatról, hogy megértessem a veszélyeit. Idővel sok mindent megtanultam. Az Úr megengedte nekem ezt a kormányzási pedagógiát, még fogyatékoságaim és bűneim ellenére is.”[2]

Bergoglio számára, amint több alkalommal is beszélt róla, bűnös voltának elismerése nem jámborkodó szófordulat, hanem a saját gyengeségéről való mély tapasztalat gyümölcse. A *Ki Jorge Mario Bergoglio? kérdésre a Spadaro-interjúban is az a válasza: „Én egy bűnös vagyok. Ez a legigazabb definíció. És ez nem üres szólam, nem elcsépelet frázis. Bűnös vagyok.”*[3] A bűn tapasztalata ugyanakkor mélyen összekapcsolódik életében az irgalommal. A filmben is többször beszél annak fontosságáról, mint ahogy Ferenc pápa központi üzenete a valóságban is Isten irgalmának hangsúlyozása.

A filmben Bergoglio bemutatása Buenos Aires-i segédpüspökként, majd érsekként hiteles, átjön közvetlensége, emberközelsége, gyakorlatias lel-

kipásztori magtartása, olyan személyes vonatkozásokkal együtt, mint hogy szereti a focit, kedvenc csapata a San Lorenzo. Megválasztásakor valóban felhívta elődjét, mielőtt kilépett a Szent Péter-bazilika erkélyére, és első beszédében tényleg kérte a hívek imáját Benedekért. Ez a gesztus mélyen megérintette az emeritus pápát, aki televízión követte az eseményeket. Az viszont nem valószínű, hogy együtt nézték volna a Németország–Argentína foci-vb döntőjét, viszont sokszor találkoznak, kapcsolatuk szívélyes. Az emeritus pápa többször is elismerően szólt utódjáról, és fordítva. Ha az ember Benedek beszélgetéseit olvassa, melyeket 2016-ban Peter Seewalddal folytatott[4], abból valóban tisztelet és megbecsülés sugárzik az utód iránt. Egyáltalán nem botránkozik meg annak eltérő stílusa miatt, vagy mert szakított bizonyos hagyományokkal, például megválasztása után nem piros mocétumban, vagyis körgallérban jelent meg a Szent Péter erkélyén. Ilyen értelemben a film megragad valamit a két egyházfőt összekötő mély kapcsolatból.

Benedek filmbéli önkritikus megjegyzéseiben is van annyi igazság, hogy az emeritus pápa igent mond arra a felvetésre, hogy „a jó Isten minden pápát kissé kiigazít az utódjában”[5] – Ferenc emberközelségét ugyanis ilyen tényezőnek tartja. „Én talán valóban nem töltöttem elég időt az emberek között” – mondja, és megvallja azt is, hogy gyöngye oldala volt a gyakorlati irányítás, a világos és célratörő kormányzás.[6] Temperamentumbeli korlátjának tartja, hogy, szakítva II. János Pál szokásával, reggeli szentmiséjén és reggelijén nem nagyon fogadott vendégeket. „Ez természetesen hiányosság nálam, de azt kell mondanom, másképp nem megy. A reggeli szentmisénél csendre és összeszedettségre van szükségem. Nem vagyok képes rá, hogy rögtön találkozókkal kezdjem

a napot.” Az étkezések magánya nála belső szükséglet a csendre, és alázatos elismerése saját karaktere korlátainak.

Ami fikció

A film központi cselekménye viszont teljességgel fikció. 2012-ben Benedek pápa és Bergoglio nem találkozott Castel Gandolfóban, majd a Vatikánban. Persze nyilván ismerték egymást, hiszen utóbbinak meghatározó szerepe volt az argentin, sőt az egész dél-amerikai katolikus egyházban, de az, hogy napokat együtt töltöttek volna, szenvedélyesen vitatkozva a katolicizmus helyzetéről, megvallották volna egymásnak bűneiket (a két gyónás), a forgatókönyvírói fantázia gyümölcse. Kronológiailag viszont van bizonyos egyezés, hiszen Benedek pápában 2012 nyarán kristályosodott ki a lemondás szándéka.[7] Ugyanakkor erről a döntéséről csak négy, hozzá legközelebb álló személylyel beszélt, a távoli argentin bíboros pedig nyilvánvalóan nem volt köztük. Az is a fantázia szüleménye, hogy Benedek pápa Bergogliót szemelte volna ki utódnak, és lemondásában bármilyen szerepet játszott volna az ő személye, például általa végre a sokáig hallgató Isten hangját hallotta volna meg.

Az emeritus pápa elbeszélése szerint meglepte őt Bergoglio megválasztása: „Én természetesen ismertem, de rá nem gondoltam. Ennyiben számomra meglepetés volt. (...) Nem gondoltam, hogy a szűkebb jelölti körbe tartozik.”[8]

Ami torzítás

A film úgy mutatja be Bergoglio bíborost mint Ratzinger fő kritikusát és vetélytársát. Ami utóbbit illeti, ebben csak annyiban van valami, hogy a 2005-ös konklávéban Bergoglio egyike volt a papabilis bíborosoknak, és valóban kapott már szavazatokat. Ugyanakkor a választási folyamat

Kultúra

előre haladtával arra biztatta társait, hogy inkább Ratzingerre szavazzanak. A német kardinális megválasztása tehát nem jelentett számára vereséget, mint ahogy filmen a csalódott arckifejezés és szomorú megjegyzés sugallja. Sokkal inkább fellélegzett, hogy mehet vissza Argentínába.

Ami az egyházkritikát illeti, a film úgy mutatja be a 2005-ös pápaválasztást, mint a konzervatív Ratzinger és a reformpárti erők küzdelmét. 2005-ben Bergogliót viszont nem úgy jegyezték, mint valami liberális reformert. 2005-ben Rómában tanultam, közvetlen közlőről követhetem a pápaválasztás folyamatát. Bergoglióról mint esélyesről beszéltek ugyan, de úgy tartották számon, mint teológiailag igen konzervatív jezsuita érseket, aki nagyon hitelesen él, a szegények barátja, nagyszerű lelkipásztor. Az olyan témák, mint az abortusz elfogadása, a homoszexuális kapcsolatok elismerése, a kötelező papi nőtlenség eltörlése stb. – melyeket a liberális sajtó gyakran az egyházi reformhoz kapcsol – nem voltak nála napirenden sem 2005-ben, de 2012-ben sem, inkább néhány egyoldalúan értelmezett későbbi kijelentésének visszavetítéséről van szó. Bergoglio bíboros Argentínában éppen a melegházasság engedélyezése miatt került konfliktusba a kormányzattal. Az azonos nemű párok közti kapcsolat házasságként történő elismerését „értékvesztésnek és antropológiai hátramenetnek” tartotta – ahogy 2010-ben az Abraham Skorka rabbival való beszélgetésében is említi.[9]

Benedek és Bergoglio filmes vitájában elhangzik ugyan egy későbbi idézet, amit Ferenc mondott: „Ha egy meleg Istent keresi, ki vagyok én, hogy megítéljem őt?” Ezt sokan a homoszexualitásról szóló felfogás változásaként igyekeztek értelmezni, pedig nem volt más, mint folytatása annak a lelkipásztori érzékenységnek, ami jelen volt 2010-

ben is. „Egy pillanatig sem beszéltem megvetően a homoszexuálisokról”[10] – mondta Bergoglio, megerősítve, hogy miközben az egyház a tettet elítéli, az ilyen hajlammal élő ember tiszteletére és szeretetére hív. Szőnyi Szilárd megfogalmazásában: „Minden látszat ellenére a pápa nem írja át a katolikus tanítást a homoszexualitásról. Ennek ellenére – pontosabban: ebből következően – továbbra is szeretettel fordul a meleg emberekhez.” Ferenc pápa többször is kifejezte aggodalmát a kléruson belüli homoszexuális lobbival kapcsolatban, és megerősítette Benedek 2005-ös határozatát, amely szerint mélyen gyökerező homoszexuális hajlammal senkit sem szabad pappá szentelni.

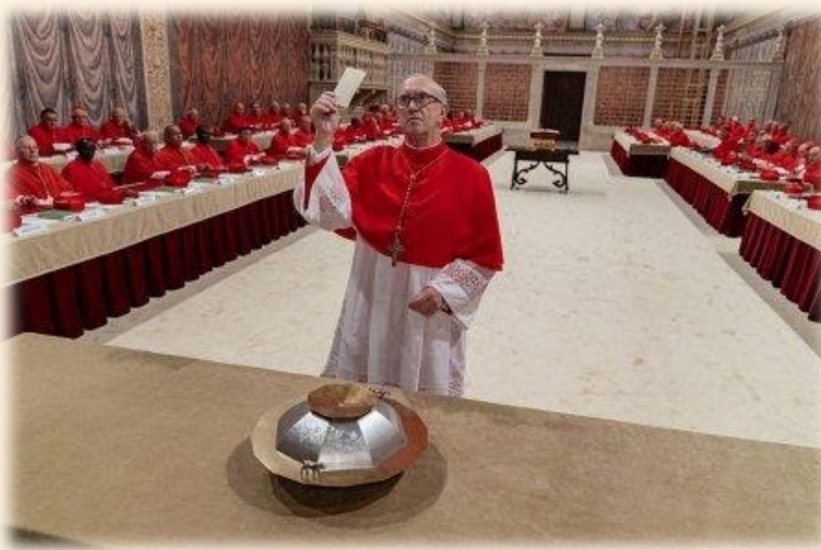
„Ami a kötelező cölibátust illeti, a témát Robert Sarah bíboros Joseph Ratzinger közreműködésével a napokban megjelent könyve is taglalja. Bár munkatársai utóbb cáfolták, hogy az emeritus pápa társszerző lett volna, tény, hogy a papi nőtlenség XVI. Benedek számára mindig is nagy érték volt. Ugyanakkor nem sokkal a II. Vatikáni Zsinat után, 1970-ben nyolc teológustársával memorandumot fogalmazott meg, amelyben tisztelettel kérik, hogy a püspökök vizsgálják felül a cölibátus kötelező voltát. Később azonban, bíborosként, majd pápaként a kötelező nőtlenség fenntartása mellett foglalt állást. A kérdésről Jorge Mario Bergoglio 2019 januárjában a következőket mondta: „Eszembe jut Szent VI. Pál egyik mondata: »Inkább az életemet adom, mint hogy megváltoztassam a cölibátus törvényét.« Eszembe jutott ez a mondat, és azért akarom felidézni, mert bátor mondat, az egyik legnehezebb időszakban, '68-70 körül... Személy szerint azt gondolom, hogy a cölibátus ajándék az Egyháznak. Másodszor, nem értek egyet a választható cölibátus engedélyezésével, nem. Csak a legfélreesebb helyek számára maradhatna ez a lehetőség, gondolok itt pél-

dául a csendes-óceáni szigetekre. (...) Ez vitatott kérdés a teológusok között, nekem nincs döntésem. Az én megítélésem: diakonátus előtti választható cölibátus, nem. Ez az én személyes véleményem, én nem fogom bevezetni, ezt szeretném világossá tenni.” Összegezve: Bergoglio bíborost csak torzított optikával lehet liberális reformernek beállítani, az pedig, hogy a benedek-i irány miatt már-már az Egyházból való kilépést fontolgatta, teljes abszurditás.

Tény ugyanakkor, hogy sajátos dél-amerikai teológiája és látásmódja, ami részben a felszabadítási teoló-

gia megszélidüléséből forrásozott, erős misszionáriusi szemléletet hordozó alternatívaként jelent meg a ratzingeri irányvonal mellett, amit jól tükrözött már a dél-amerikai püspökök 2007-es aparecidai dokumentuma.

A film a 2005-ös konklávé bemutatásakor Ratzinger bíborost úgy ábrázolja, mint aki saját megválasztása érdekében agitál, járja a bíborosok asztalait, és mantraként ismételteti az örök igazság megvédésének szükségességét. Ezzel szemben Joseph Ratzinger háromszor is kérte II. János Páltól, engedje távozni a Hittani Kongregáció éléről, mivel betöltötte 75. életévét, és szeretne visszavonulni, hogy a tudományos munkáival foglalkozhasson, konkrétan a Jézus életéről szóló könyvvel. Elbeszélése szerint villámcsapásként érte a megválasztás: nem várta, hogy társai 78 éves létére épp benne látják a következő pápát,

sőt alkalmatlannak tartotta magát a péteri szolgálatra.[11] „Azt gondoltam, ilyen nincs, ez értelmetlen. Ezért is voltam annyira megdöbbenve.”[12] Megválasztásában talán szerepet játszhatott, hogy Ratzinger bíboros temette II. János Pált, és ő mondta a konklávé előtti beszédet. Személyes emlékem, hogy ott lehettem a Szent Péter-

bazilikában azon a beszédén, amely főként „a relativizmus diktatúráját” bíráló mondatai révén vált híressé. Nagyhatású szónoklat volt, melynek fő hangsúlya mégsem a világ kritikája, hanem az Isten Fiába vetett

hit volt, különös fókusszal a Jézussal való barátságra. Én magam is úgy követtem az éleslátásról és mélységről tanúskodó beszédet, hogy milyen jó lenne ezt az embert tovább hallgatni. Az, hogy Ratzinger két alkalommal is szónoklatot intézhetett a pápaválasztók előtt, nyilván befolyásolta őket, ugyanakkor nem valamiféle „törtetési” vágyból szólalt fel, hanem mert bíboros dékánként ez volt a kötelessége. Önmaga mellett kampányoló főpapnak bemutatni őt ezért súlyos torzítás.

A filmben Bergogliót Castel Gandolfoba szállító sofőrtől tudjuk meg, mintha Benedek pápa nem nézné jó szemmel, hogy egy bíboros egyszerű papi ruhában érkezik Rómába: bíborosok öltözzenek bíborosként. Bergoglio ennek megfelelően gyorsan át is öltözik. Mármost római tanulmányaim idején többször is találkoztam Ratzinger bíborossal, amint egyszerű papi reverendában, aktatáská-

Kultúra

val kezében sétált át a Szent Péter téren munkába a Hittani Kongregáció épületébe. Aligha várt el pápaként mást, mint amit maga is gyakorolt bíborosként.

A film első részében Benedek alakja úgy jelenik meg, mint a más nézetekkel szemben türelmetlen, zárt gondolkodású, a hagyományokhoz görcsösen ragaszkodó, merev egyházfőé, aki intellektuálisan is felszínes, csak arra telik tőle, hogy ismétlegesse az örök igazság és változatlanúság szlogenjeit. Teológuskoromban többször találkoztam személyesen is Ratzinger bíborossal, és nagyon sok írását olvastam. Egyetértek Robert Barron Los Angeles-i segédpüspökkel, aki szerint ez torz karikatúra Benedek pápáról. Joseph Ratzinger nagyon finom intellektuel, aki figyelmesen tud hallgatni, mély párbeszédet folytatni. A vita tényleg nem idegen tőle, sőt nagyon is elemében van, amikor vitatkozik, és egyáltalán nem a változatlanúság prófétája. Az ő egyházképe, minden hagyománytisztellete mellett, nem múzeumot idéz fel: „Az Egyház mozgékony, dinamikus és nyitott, és új fejlemények előtt áll. Azt jelenti, hogy nincs befagyva semmiféle sémába, hanem mindig történik valami meglepő, azt jelenti, hogy olyan energiát hordoz, ami állandóan képes megújítani őt. Az a szép és bátorító, hogy épp korunkban történnek olyan dolgok, amelyeket nem vártunk.”[13] Ezek nem Bergoglio, hanem az emeritus pápa szavai. Joseph Ratzinger teológusként főszereplője volt az Egyház zsinati megújulásának is, évtizedeken át II. János Pál bizalmasaként és egyik legközelebbi munkatársaként dolgozott, akinek komoly szerepe volt a nagy lengyel pápa tanítói tevékenységében.

A filmben Benedek gyónása egy bizonyos Marcial Maciel esetének emlegetésével kezdődik. Ez azt a benyomást kelti, mintha a távolról jött Bergogliónak kellett volna elődjét felvilágosítania,

hogy nem helyes pedofil papokat a megjavulás reményében plébániáról plébániára helyezgetni, és elintézni azzal, hogy meggyónták bűneiket. Pedig Ratzingernek még a Hittani Kongregáció prefektusaként meghatározó szerepe volt az egyházi törvények módosításában olyan módon, hogy a szexuális visszaéléseket elkövetőket komolyan büntetni lehessen. A kiskorúakkal való visszaélések ügyét központosították, és átkerült a Hittani Kongregációhoz, lehetővé téve a szigorúbb és egységes elbírálást, megakadályozva, hogy helyi szinten elmismásolják a büntetteket. Ratzinger bíborosnak komoly szerepe volt abban is, hogy a Krisztus Légiója szerzetesközösség alapítója, a mexikói Marcial Maciel visszaéléseire fény derülhetett, és 2005-ben, a Hittani Kongregáció kezdeményezésére végzett vizsgálat után bűnösnek nyilvánították. Ez az eset azért is jelentős és különösen botrányos, mert korábban Maciel a Vatikán teljes támogatását élvezte, és szinte a szentéletű alapítónak kijáró tiszteletet kapott, miközben kettős életet élt és fiatalokat rontott meg. Visszaélési ügyekben a zéró toleranciát Benedek pápa hirdette meg, és személyesen is találkozott sok áldozattal. Soha korábban annyi papot nem mentettek fel még hivatalából visszaélési okok miatt, mint az ő idején (több mint 400 főt).

A korrektség kedvéért el kell mondani, hogy a szexuális visszaélésekkel összefüggésben a katolikus egyház 2001 előtti szabályozása teljes egészében és drámaian csődöt mondott. Rendszerszintű volt a probléma, ahogy ezeket az eseteket kezelték és az áldozatokkal foglalkoztak. Persze ettől még felvetődik, mennyi volt Ratzinger bíboros személyes ismerete és felelőssége ezekben az ügyekben a botrányok kirobbanása előtt, mit tehetett volna korábban az idejétmúlt és a visszaéléseket visszaszorítani képtelen, az áldozatokat meg nem védő

szabályozás megváltoztatásáért – ezt alighanem hetősen elterjedt a katolikus közvéleményben is.)
 Tény viszont, hogy a rendszer megváltoztatásában fontos szerepe volt Ratzingernek. Úgy ábrázolni őt, mint aki jelképe a visszaélések eltusolásának, igencsak torz megközelítés.

Torz az is, hogy Joseph Ratzingernek azt kellett volna megbánnia, hogy a tanulásnak élt, és a tudományos irányultság „üressé” és attól a világtól távolivá tette volna őt, amit az Egyháznak szolgálnia kellene. Az emeritus pápa ezzel szemben azt vallja, hogy egész életében igazi professzor szerepet játszott volna lenni[14] – és valóban, az ő karizmája ez volt –, s leginkább épp a tudásával szolgálhatta az Egyházat.

Mindezek komoly torzítások, és bár a forgatókönyvíró Anthony McCarten toleranciáról és megértésvágyról beszél, a film, de sokkal inkább az annak nyomán kiadott könyv[15] Joseph Ratzingerrel kapcsolatban kevésbé sikeresen tükrözi ezt a szándékot. Sőt: a forgatókönyv a liberális világtudomány alapmítoszáit ismételve: a merev, rögzített konzervatív találkozik a vonzó haladóval, és belátja, mennyire elhibázott volt addigi hozzáállása, s azzal válik elfogadhatóvá és szerethetővé, hogy átadja helyét liberális vetélytársának. Benedek ezzel szemben nem az a pápa, akit csak úgy zárójelbe tehetünk. Ferenc is így beszél róla: „Nagy pápa volt”; „nagy intelligenciája erejében és átlátó képességében, nagy a teológia szolgálatában, nagy az emberek és az Egyház iránti szeretetében, nagy erényeiben és vallásosságában.” Olyan egyházfő, akinek szelleme „nemzedékre nemzedékre nagyobbak és hatalmasabbak fog mutatkozni.”[16] Torzítás őt vaskalapos konzervatívként bemutatni, akinek erénye, hogy belátja a korlátait és lemond. (Meg kell jegyezni, hogy a médiának köszönhetően ez a sematikus kép meg-

...és mégis

Mindezek után a filmet mégis pozitívnak látom. Minden torzítása és egyoldalúsága ellenére mélyebb szinten van benne valami, ami nagyon hiteles és igaz. A két főszereplő komolyan szereti az Egyházat, sajátos szemléletmódjuknak megfelelően igyekeznek hitelesen élni. Képviselik meggyőződésüket, ugyanakkor meg tudják hallgatni a másikat is. Megértés és kölcsönös tisztelet születik közöttük. Vitatkozhatnak, de igazi testvériség köti össze őket. Mindketten hívő emberek, akik keresik az Istent. Ha Benedeknek nem volt is része a hit teljesen sötét éjszakájában („Isten hallgat”), és nem is ez vezetett a lemondásához[17], sem neki, sem Ferencnek nincs valami különleges telefonvonal a Istenhez, ami annyira más volna, mint a többi hívő istenkapcsolata. Mindketten hívő emberek, akiknek vannak a hitben is küzdelmes pillanataik, megválaszolatlan kérdéseik. Erről így beszél az emeritus pápa: „Nincs bennem olyan érzés, hogy Ő távol lenne. Bensőleg mindig beszélhetek Vele. Ennek ellenére én magam lélekben szegény kisember vagyok, aki nem mindig ér fel Hozzá”, és a kérdés, „miért van annyi rossz (...) és hogy az Ő mindenhatóságával és jóságával mindez hogyan egyeztethető össze, bizonyos helyzetekben újragyógyul.”[18]

Kultúra

A film szerethetőnek ábrázolja mindkét egyházfőt, valós emberként, akik nem mindig csak világmegváltó komolysággal beszélgetnek az Egyház és a világ jövőjéről, hanem tudnak olykor önfeledten kikapcsolódni, sőt nevetni is. Hitüket, istenkapcsolatukat is úgy élik meg, mint ami a hétköznapi emberekhez áll közelebb, semmint a kegyes filmek rózsaszín glóriás szentjeihez. Valós személyiségként látjuk őket, akiknek vannak nagy erényei, de hibái, sőt akár bűnei is.

Azt hiszem, az elmúlt évszázadokban a katolikus egyházban olykor túlzott pápatisztelet is kialakult, szinte emberfeletti felhőkbe emelve a mindenkori egyházfőt, olyan elvárásokat támasztva vele szemben, ami irreális, és aminek a történelem legtöbb pápája nem is volt képes megfelelni. A film közelebb hoz bennünket a valósághoz és hitünk igazi magjához. Ahogy Péter apostol nem volt szuperhős, amint az evangéliumokból kiviláglik, úgy utódaitól sem érdemes ezt elvárunk. Emberek, akik van, hogy elveszítik a türelmüket, vagy más módon hasonlók más halandók törekenységéhez. Mégis, Isten Pétert és annyi utódát, majd végül Josephet és Jorgét választotta ki, és minden emberi törekenységük ellenére, kétezer év óta általuk vezeti közösségét, az Egyházat. Ebben a filmben is, ahogy Damian Howard jezsuita fogalmaz, felfedezhetjük, hogy Isten az igazi főszereplő, aki „nem halott elmélet vagy végtelen csend, hanem Isten, aki közbelép, aki megváltoztat életeket.” Ő az, aki meghív, Ő az, aki, amikor elesünk, újra hív, aki átformál, aki kiengesztelődést hoz, találkozások által is vezet és váratlan fordulatokon át utat nyit a jövő felé. A pápák jönnek és mennek, mégis, az emberi viszonylagosság mögött ott áll egy másik erő. „Mégpedig az az erő, amelyet Péter kapott ígéretképpen. Az alvilág, a halál erői nem vesznek erőt az egyházon.”[19] – Becsüljük meg azt az

ajándékot, amelyet Isten Péter utódaiban adott, Benedeket és Ferencet – mert nem tudjuk értékelni igazán egyiket sem a másik megbecsülése nélkül.

Lábjegyzetek:

[1] Vö. XVI. Benedek, *Utolsó beszélgetések Peter Seewalddal*, Szent István Társulat, Budapest, 2016, 42.

[2] *Jó napot Ferenc pápa vagyok*, JTMR, Budapest, 2013, 22–23.

[3] I. m. 13–14.

[4] vö. *Utolsó beszélgetések*, 54–62.

[5] I. m. 57.

[6] Vö. i. m. 266.

[7] Vö. i. m. 40.

[8] Vö. i. m. 54–55.

[9] Jorge Bergoglio – Abraham Skorcka, *Az égről és a földről*, Holnap Kiadó, 2014, 97.

[10] I. m. 98.

[11] Vö. i. m. 215.

[12] *Utolsó beszélgetések*, 213.

[13] I. m. 56.

[14] I. m. 266.

[15] Anthony McCarten, *A két pápa, Ferenc, Benedek és a döntés, amely megrázta a világot*, Agave, 2019.

[16] Idézi i. m. 21.

[17] vö. i.m. 34–35., 39–41.

[18] vö. i.m. 34–35.

[19] Joseph Ratzinger, *Isten és a világ, Hit és élet korunkban*, SZIT, Budapest, 2004.

A körtemplomok rejtélye – Kelet és Nyugat Határán

Varga Géza (tejszín)

Az Árpád-kori körtemplomok kutatását 2018 telén kezdtük el barátommal, Máté Balázssal. Mindketten a BME építészmérnöki karon tanulunk és érdeklődünk az építészettörténet iránt, így felmerült a lehetősége, hogy csináljunk egy közös kutatást. A témát a konzulensünk ajánlotta. A körtemplomok – vagy más néven rotundák – olyan szakrális épületek, amelyeknek egy meghatározó része kör alaprajzú, centrális tér. A kutatásunkban azonban mi csak a középkor első felében, román stílusban épült rotundákat vizsgáljuk.

A témát elsőnek nem gondoltam túl érdekesnek. Azt hittem, hogy nagyjából egy tucatnyi szokatlan, kicsi, középkori falusi plébániatemplommal kéne foglalkoznunk az egykori Magyar Királyság területéről. Ez nem fogta meg az érdeklődésemet, nem láttam sok lehetőséget kutatásra. Valószínűleg hozzájárult a bizonytalanságomhoz az is, hogy akkoriban csak az ösküi ke-rektemplomot ismertem, amelyről azt hittem, hogy az a mai Magyarország egyetlen középkori rotundája.

Azonban amint elkezdtek átnézni a témával foglalkozó szakirodalmat, hamar rá kellett jönnöm, hogy nagyot tévedtem. Dr. Szilágyi András rotundákról szóló könyvében közel 200 körtemplomot gyűjtött össze a Ma-

Vágkeresztúr (Szlovákia)

gyar Királyság területéről, igaz ezek nagyrésze már rom vagy csak régészeti feltárás alapján ismert, de azért így is jóval több álló templom található az országban, mint azt gondoltam. A meglepően nagy mennyiség azonban egyetlen tényegyetlen tény

volt, ami meghozta a kedvem a kutatáshoz. Viszonylag korán felfedeztük, hogy rotundák nem csak a Magyar

Királyság területén épültek, hanem Közép-Európa keresztény államainak nagyrésztében. A Cseh Fejedelemség, a Lengyel Királyság és Ausztria területén nagy számban találhatóak a magyar rotundákkal egyértel-

Nagytotlak (Szlovénia)

műen azonos épületcsoportba sorolható kis templomok. Végül pedig rájöttünk, hogy nem csak mennyiségben és elterjedésükben, hanem jelentőségükben is alábecsültem a körtemplomokat.

Valószínűleg a Magyar Királyság

legkorábbi kőből épült templomai rotundák voltak. Szent István király által alapított püspökségek központjában, több esetben is található körtemplom. Ilyenre példa Veszprém, Eger és Gyulafehérvár is. Ezek az épületek már nem állnak, de maradványaik ma is megtekinthetők a székesegyházak mellett. Hasonló a helyzet a többi közép-európai országban is. A híres prágai Szent Vitus székesegyház helyén a 10. században még egy rotunda állt, és a krakkói várhegy területén is több korai centrális templomot tártak fel a régészek.

A Magyar Királyság területén azonban nem csak az uralkodói és püspökségi központokban épültek korai körtemplomok. A helyi nemzetségfők szállásterületén is több esetben is megjelenik ez a templomtípus. Ezek mellé még a 11. században a nemzetségfők jellemzően bencés monostort alapítottak. Például legkorábbi épülete is egy rotunda volt, amit már a monostor építése alatt egy négykaréjos kápolnává alakítottak át. A ma is megtekinthető körtemplom Magyarország leghíresebb románkori temploma, a Jáki bencés monostoregyüttes mok nagyrésze az Árpád-kor második feléből származik és valószínűleg falusi plébánia-

Kultúra

templomnak épült (Kallósd, Szalonna, Nagytótlak, Vágkeresztúr...), de ezek a szakrális épületek egyértelmű forma és funkcionális kapcsolatot mutatnak a korábbi körtemplomokkal.

Két TDK dolgozatunkban (2018, 2019) ezeknek az épületeknek az eredetével és funkciófejlődésével foglalkoztunk. Megpróbáltuk feltárni az építészeti és történelmi hatásokat, amelyek a rotundák kialakulásához és elter-

Kallósd (Magyarország)

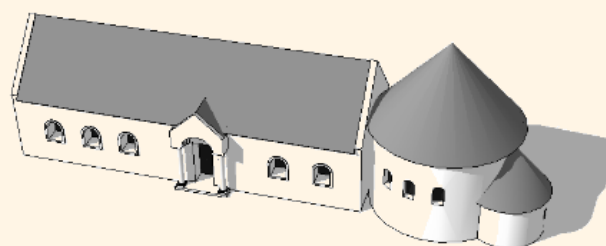
jedésükhöz vezettek. Most röviden még összefoglalom az eddigi eredményeinket.

A korábbi kutatók két különböző lehetőséget adtak meg az eredetkérdés tekintetben. Az egyik szerint az újonnan megalapuló keresztény királyságok – frank és német előképek hatására – az uralkodói központjaikban (Prága, Krakkó, Veszprém) centrális kápolnákat építettek, amelyeknek konkrét előképe volt Nagy Károly aacheni palotakápolnája. Ezzel a hipotézissel két probléma van. Először is, jelen ismereteink szerint a legkorábbi körtemplomok az egykori morva főváros (Mikulcice) területén épültek nem palotakápolnaként, hanem keresztelő és temetőkápolnaként. Másodsor pedig, a közép-európai rotundák jóval kisebbek és egyszerűbb kialakításúak, mint a frank palotakápolnák. Tehát úgy gondoljuk, hogy a nyugati hatás a közép-európai palotakápolnák funkciójában megjelenik, de

az építészeti kialakításban nem.

A másik elmélet a legkorábbi morva rotundák kérdését vizsgálja. A szláv népek körében nagyon elterjedt az a nézet, hogy a körtemplomok eredete Szent Cirill és Metód térítéséhez kötődik. A bizánci térítők működése valóban egybeesik a rotundák megjelenésével területileg és időben is. Mindezek alapján mi is úgy gondoljuk, hogy a két bizánci szerzetesnek nagy szerepe lehetett a körtemplomok megjelenésében. Azonban két tény mégis gyengíti ezt az elképzelést is. Ahogy már említettem a Magyar Királyság területén ismert a legtöbb körtemplom, míg Szent Cirill és Metód térítése még jóval a magyarok keresztény hitre való áttérése előtt zajlott. Továbbá, bár a bizánci építészetre jellemzőbb a centralitás, mint nyugaton, de közép-európai rotundákhoz hasonló templomok nem ismertek a Bizánci Birodalom területéről sem.

Eddigi kutatásunk eredményeként azt állapítottuk meg, hogy a körtemplomok egy egyedi, Közép-Európában kialakult épületformának tekinthetőek, amely kelet és nyugat hatását ötvözve, a kereszténység előtti hagyományokat sem elfeledve jött létre. Elterjedésükhöz pedig hozzájárult a kis mérete, az egyszerű megépíthetőség és az, hogy teret tudott biztosítani a kereszténységből származó funkcionális sokszínűségnek.

Eger, palotakápolna elméleti rekonstrukció

Remélem, hogy ezzel a rövid összefoglalóval sikerült egy kis betekintést adnom a rejtélyekbe, amelyek a közép-európai és a magyar kereszténység építészetének legkorábbi változatát övezi.

„A mennyek országa hasonlít a szántóföldben elrejtett kincshez. Amikor egy ember megtalálta, újra elrejtette, aztán örömeiben elment, eladta mindenét, amije csak volt, és megvette a szántóföldet.” (Mt 18, 44)

FILMAJÁNLÓ — FIREPROOF

Kultúra

Szabó Magdus (tejszín)

„Szerелеmből házassodtunk, de ennek már vége!” Akkor most hogyan tovább?

Caleb (*Kirk Cameron*) és Catherine (*Erin Bethea*) kapcsolata teljesen kilátástalan. Világos, hogy egyedüli megoldás már csak a válás lehet. Azonban Calebet édesapja arra kéri, hogy halassza el a pert 40 nappal...

A házaspárt egy hihetetlen úton kísérhetjük végig a 2008-ban bemutatott filmdrámában. Akár tudja a néző, hova sikerül a szereplőknek eljutni, akár nem: a legelejétől biztos abban, hogy milyen kimenetelt szeretne.

Bátran ajánlom mindenkinek a filmet nagyböjtben is, nem csak a „40 nap” utalás miatt, hanem mert jó szempontokat vet fel a film ahhoz, hogy átgondoljuk kapcsolatainkat Istennel, önmagunkkal és másokkal.

A történet szálába belekeveredik a vallás kérdésköre is. Szerintem ezt nem sikerült az európai néző számára egyértelműen vonzóvá tenni. Viszont azt el kell ismerni, hogy a hittel együtt teljes a kép. Több neves keresztény filmdíjat is elnyert, tehát bátran állítom, hogy a hozzáértők szerint is érdemes időt szánni rá.

Magyarul *Szerelempróba* címen a Glória TV honlapján elérhető, sajnos nem a legjobb minőségben.

Fák

(haikuk Hamvas Béla emlékezetére)

bükkök gót ívén
lángoló monstrancia
a felkelő nap

madárcseresznye
habfehér köntösében
szökken az égre

szélfúttá tölgyes
kopogó szimfónia
őszül az erdő

díszruhás király
gyémánttüzi harmatban
az öreg platán

erdőhatáron
bíbortüzi prelátus
tavaszi vérbükk

pókfonal köt még
hulló levelet ághoz
végső haladék

szarvasbogár harc
ébredő tölgyóriás
hajnali erdőn

szurdok falához
gombolyult holt juharból
sarjad egy fenyő

fenyőtűk hegyén
ingó kristálycseppeken
tűzet gyújt a nap

ház előtti hárs
axis mundiként feszül
oldás és kötés

ős törvény szerint
a mamutfenyő lobog
föld és ég között

késő őszi szél
Silvanus rőt palástját
hordja szertesét

holt bükk hegyélen
útszélre leborulva
levele sincsen

ősöreg tölgyfa
terebély lombján suhan
angyalszárny idő

téli varázslat
gránátokkal rügyező
vadgesztenyefa

folyópart, fűzfa
gyökéroltáron ülő
hajléktalannal

hieroglifát
rajzol megdőlt fatörzsre
a csiga útja

egy tündérvöröscsepp
téli ágról, reszketve
arcomra hullott

háromágú fűz
az alvó hajléktalant
épp betakarja

cinkék a nyárfán
az utolsó arany nap
gyönyörű búcsú

Botos Ferenc

Fejtsd meg és nyerj!

Mócsy Miklós (aquamarin)

Fejtsd meg a rejtvényt a meghatározások alapján! A sorszámozott mezőket sorrendben összeolvasva **kettő szót** kapsz eredményül. **A helyes megfejtést 2020. május 1-ig** az egyetemes.ujzag@gmail.com címre **beküldők között túró rudikat sorsolunk ki** (ételallergia esetén egyeztetés szerinti nyeremény)! Az e-mail tárgya „**Keresztrejtvény**” legyen!

A sorok meghatározásai: **a)** Ebben az erdélyi városban tartották az idei KELET-et **b)** Dávid egyik fia, aki az apjával folytatott harc során hunyt el **c)** Az ő közbenjárását érdemes kérni az elvesztett dolgok megtalálásához **d)** A „Carcere giudiziario” feliratú épület magyar elnevezése **e)** Ez az eszköz kellet szokásos reggeli rutinjához egy idős néninek a H5-ös HÉV-en **f)** A Tódor által „férfiriasztó alapfelszerelés”-nek is hívott eszköz hagyományos neve **g)** Argentínában tevékenykedő jezsuita szerzetes, akit bebörtönöztek, de kiszabadításáért Bergoglio is közbenjárt **h)** Körtemplom, más néven

a)		6		T	1			N		M	7			I
b)			B	14				O						
c)		Z		3			Ú	4			9			D
d)			10	Ú	11					O				Z
e)		12		S				13		É				
f)				U	5	16				R				
g)		Á		2				F	15					
h)			O			8		D						

Megfejtés:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----

Az **előző számunk keresztrejtvényének megfejtése: „Brenner János”.**

Lapzártánkig megérkezett **jó megoldást beküldők beérkezési sorrendben:** Kató Edina, Fekete Panna, Urbanics András.

A beküldők **nyereményüket a közben vehetik át.**

Az **előző számunkban** szereplő „**Jézus születése Totó**” **helyes tipposzlopa:** 22X2X X222X X12X2 2

A feladatra egy darab megoldás érkezett, mely 14 találatos volt. Beküldte: Fekete Panna és Di Giovanni Márk.

Nyereményüket a **közben vehetik át.**

„Jézus pedig mondta: »Atyám, bocsáss meg nekik, hisz nem tudják, mit tesznek.«” (Lk 23, 34a)

Receptek

Kultúra

Dr. Zakar András

Túrógombóc egyszerűen

Keverőtálban villával alaposan áttörünk fél kilogramm jó minőségű tehéntúrót. Hozzákeverünk 4 egész tojást, egy csipetnyi sót és végül egy csészényi (kb. 2 dl) búzadarát. A tálát frissen tartó fóliával lezárjuk és egy éjszakára a hűtőszekrénybe zárjuk.

Másnap a túrós masszából vizes kézzel gombócokat formázunk (kb. 15 gombócot ad ki a jelzett alapanyag mennyiség). Nagyobb lábasban egy kávéskanálnyi sóval fűszerezett vizet forralunk, és ebbe helyezük kíméletesen a gombócokat. Amikor a víz újra felforr, lassú, gyöngyöző forrást biztosító hevítést állítunk be. A gombócok feljönnek a víz tetejére és innen számítva még 6 – 8 percig főzzük őket. Szűrőkanállal jéghideg vízbe merítjük a gombócokat 20 másodpercre. Így biztosítjuk, hogy ne essenek szét, mivel vékony kéreg alakul ki a felszínükön.

Amíg a gombócok fődögélnek nagy serpenyőben 5 dkg vajat felolvasztunk, és 5 evőkanál prézlit kis lángon kb. 2 perc alatt, folyamatos kevergetés közben arany barnára pirítunk.

A hideg vízből kiemelt, jól lecsöpögtetett gombócokat óvatos rázogatással meghempergetjük a pirított prézliben, és máris tálalhatjuk.

A tálban a túrógombócokat ízlés szerint meglocsoljuk a következőképpen előállított öntettel: 4 dl

jó minőségű tejfölben elkeverünk egy evőkanálnyi mézet és egy mokkáskanálnyi őrölt fahéjat.

Veronai csirkecombok

Nyolc darab csirke felső combot mindkét oldalukon megsóznak és megborsoznak, majd lisztbe forgatjuk. Egy mély serpenyőben 4 evőkanálnyi olívaolajon először a bőrös oldalukon pirítjuk a combokat 4 – 5 percig, ekkor megforgatjuk, és hasonlóan járunk el a másik oldallal is. A csirkedarabokat kivesszük, félretesszük.

A serpenyőben maradt olajon megdinsztelünk 2 fej apróra vágott közepes méretű vöröshagymát és két karikára szelt sárgarépat. Hozzá öntünk egy 140 grammos sűrített paradicsomkonzerv tartalmát s jól elkeverjük 1 dl száraz fehérbor kíséretében. A combokat egymás mellé helyezve visszatevesszük a serpenyőbe, és fedő alatt lassú tűzön 40 percig pároljuk.

20 dkg magozott zöld olajbogyót (kimérve vegyük piacon vagy nagyobb élelmiszerüzletben) félbevágunk és hozzáadjuk a már puha csirkéhez. Az ételt felforraljuk kis tűzön és máris tálalhatjuk.

Köretként a spagetti a legjobb választás, meghintve egy kevés reszelt keménysajttal.

Jó főzőcskét!

VICCEK

Három szerzetes ül egy szobában: egy ferences, egy domonkos és egy jezsuita. Mondják az esti zsolozsmát, amikor a szobában hirtelen kialszik a lámpa.

„Testvéreim, ragadjuk meg a lehetőséget, és elmélkedjünk arról, mi mindent köszönhetünk Fény nővérünknek, aki a mi Urunk ajándéka” – mondja a ferences.

„Igen, de ezt az alkalmat használhatnánk arra is, hogy a mélyen elgondolkodjunk, majd írjunk is a fény és a sötétség közti különbségről” – teszi hozzá a domonkos.

Eközben a jezsuita lemegy a pincébe, megkeresi a biztosítótáblát, és felkapcsolja a megszakítót.

*

Süllyedő hajón kérdezi a kapitány:

– Emberek, van Önök között valaki, aki hisz Istenben?

Az egyik utas jelentkezik:

– Igen, én buzgó istenhívő vagyok.

– Akkor jó, mert egy hellyel kevesebb van a mentőcsónakban.

Hirdetések,
impresszum

Hirdetések

1. **Május 3-a** a **Hivatások vasárnapja** és Anyák napja.
2. Tervezetten **május 24-én** **Urunk mennybemenetele** ünnepén **latin mise**, a **szkóla énekével**.
3. **Június 14-én, Úrnapján**, vasárnap **19.00** órakor tartjuk a tanév záró **Te Deumot**. **A fél-év utolsó közös szentmiséjét június 28-án**, vasárnap tartjuk a templomban.

IMPRESSZUM

Felelős kiadó: **Dr. Pákozdi István** egyetemi lelkész. Szerkesztők, tördelők: **Kassai Dániel, Léta Jolán, Mócsy Miklós, Nagy Bence, Ördög Levente, Szabó Magdolna**. Nyomdai munka: **Koncz Viktor**, Másoló Futár Kft. 1095 Bp. Soroksári út 48. www.masolofutar.hu

Köszönjük Bonifert Rita, Botos Ferenc, Szent II. János Pál pápa, Kiss Edina Erzsébet, Koronkai Zoltán SJ, Adriana Masotti, Matta el Meszkin, Mócsy Miklós, Mohay Angelika, Nagy Bence, Palásti Bálint, ifj. Pallai Béla, Johann Pock, Sinka Domonkos, Sipos Gábor, Szabó Magdus, Tóth Alexandra, Markus Tymister, Varga Géza, Vértesaljai László SJ és Dr. Zakar András írásait valamint Suor Maria Amata, Árkai Tamásné Somosfalvi Orsolya, Urbán Péter és Vértesaljai László SJ fordításait! 1 cikket a 777 blogból, 2 cikket a Magyar Kurírtól, 1 cikket a Vasárnap.hu-tól, 1 cikket pedig a Vatikáni Rádiótól vettünk át.

Szeretettel várjuk írásaitokat, valamint azokat az írásokat, amiket ti ajánlotok! A következő szám lapzártája várhatóan 2020. április 26-án lesz.

Az újság e-mail címe: egyetemes.ujsg@gmail.com

A címlap képe a görög katolikus egyház Tamás-ábrázolása a húsvéti jelenetből.

A Lelkészség címe: 1117. Budapest, Magyar tudósok krt. 1., egylelkbp@gmail.com, www.egylelk.com

Honlapunkon a korábbi Egyetemes újságok számai is megtalálhatóak.

Mélyen átélt nagyböjtöt és örömteli húsvéti ünnepeket kívánunk!